

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-UCCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁM

ELOFIZETÉSI DIJAK BRASSOBAN:

Egy óra 70 lej, negyedévre 190 lej, félévre 360 lej,
egy évre 680 lej és havonta 15 lej kézbesítési díj.

FŐSZERKESZTŐ

SZELE BÉLA dr.

ELOFIZETÉSI DIJAK VIDÉKRE:

Egy óra 80, 1/4 évre 220, 1/2 évre 420, 1 évre 800 lej
Külföldre: 1/4 évre 370, 1/2 évre 720, 1 évre 1400 lej

Boldog ujévet

Kívánunk mindenkinek. Barátnak és ellenségnek egyaránt. A velünk rokonoknak, együttérzőknek, együttküzdőknek a szeretet és szolidaritás legbensőbb indulata nyomán, a hatalom bírálóinak és benáttak meg nem érőknek, szándékaink félremagyarázóinak, önvédő küzdelmünk vádlóinak és gúnyolóinak az áhított békeség, a társadalmi összhang, a jobb jövő reményében.

Boldog új évet kívánunk mindenkinek és újévi ajándékkul adjuk a legszebbet, a legdrágábbat, a legféltettebbet, a legcsekélyebbünkben hordozunk, a túlvilági és végtelen vágyódást erre az új évre erre a nagy, egyetemes, általános célra. És vele adjuk mindazt a jót, ami az ajándéknak értéket, jelentőséget, magabiztosságot biztosíthat: a készséget a közértelemre, az odaadás akaratát az új évi céljainak gyarapítására, a hitvallás, a fegyver és polgári kötelesség teljesítésére.

Az ajándék mindent megadnak és megtesznek, ami csak a jog és szabadság követelményeként megillet bennünket, Románia polgárait, csak legyünk jó fiain ennek a hazának.

Nos, mi ez az ajándék érezzük és valljuk magunkat és ezennel még inkább mint eddig átadjuk magunkat a történet parancsának és pontosan beváltjuk mindazt az obligát, melyeket az élet, a törvény, az államiság a hazafiság rónak reánk.

Nem feltétlenül és nem is ellenszolgáltatul, de mi is újévi ajándékot kérünk új hazánktól és annak vezetőitől, román néptől, s neki is a legszebb, legdrágább, legféltettebb kincséből, a béke és igazság végtelen vágyából.

Látszólag sokat kérünk, de lényegében csak egyet, egy szent háromságot: egyenlőséget, szabadságot, testvéri indulatot.

Egyenlőséget! Adják meg nekünk is azt a jogot, hogy bármely fórumon, bármely alkalommal az anyanyelvünket ép úgy használhassuk mint a románok az övékét. Az utcák tábláin egyformán látsassék e hazarész három nemzetének az írása, a veradót nyelvi kényszer nélkül róhassa le a magyar ifju is, iskoláink egyenlő joggal adhassák a haladás bizonyosságát, s a törvény és adminisztráció czernyi szövénnye ne szolgálja többé azt a számítás, hogy a többségi faj és akarat jusson csak érvényre parlamentben és közéletben.

Szabadságot! Adják meg a magyar nyelv és művelődés szabad szárnyalásá-

nak alkalmát, eszközeit; szabadítsák fel a kisebbségi tanítást és tanulást lenyűgöző béklyói alól; házukat, otthonukat mentesítsék az egyoldalú lefoglalások gyötrő és lenyűgöző terhetől; hadd lobogjon ünnepi alkalmakkor háromszínű zászlónk is és zengjen szabadon a magyar himnusz, mely ölelkezve és összeolvadva a románnal, csak e haza erejét, nagyságát hirdetni; s szünjék meg az ostromállapot, a sokféle ellenőrzés, idézés, gyanúbayevés, kulatás, bántalmazás, bebörtönzés, sőtét idők sőtét maradványai, nagy fájdalmak, kiábrándító csalódások, dacnevelő keserőségek mérgezett forrásai.

Testvéri indulatot! Ne legyen ellenszenv, gyűlölség, ártó szándék a szívekben. Résztvét és rokonszenv áradjon a mi szegény, szenvedő anyáink és árváink állástalan nyomorgó tisztviselőink, vihartól vert és sorscsapásoktól sujt-

tott népünk iránt. Érezzük mi hazánktól váratlanul és döbbenetes csapással új hazába átszakított magyarok, hogy a román nép a föld és história szent közösségében testvérül tekint a magyart és a szabadság levegőjében, az egyenlőség jogaival a jelen munkáját és a jövő feladatait együtt kívánja szolgálni vele és a maga fájdalmaira gondolva, kész enyhíteni az ő fájdalmait és szerencsésjére és örömeire gondolva, azokat kész vele megosztani.

Boldog újévet kívánunk hűveinknek, a magyarságnak, a többi kisebbségi nemzetnek, a román népnek, a román államnak! Igazi boldog újévet, a mi végtelen és türelmetlen vágyunk és az egyenlőség, szabadság és testvéri indulat teljesülésével.

A béke, bizalom és barátság boldog újévet kívánjuk!

Összeesküvést fedeztek fel Bécsben Sándor jugoszláv király ellen

A merénylet cinkosa árulta el a rendőrségnek

BÉCS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az egyik délből megjelenő bécsi lap értesítése szerint Lazarovics belgrádi rendőr főnök tegnap az osztrák fővárosba érkezett, s magával hozta a jugoszláv belügyminiszterium egyik magasrangú tisztviselőjét. A rendőrfőnök látogatásának szenzációs háttere van, amely Sándor király élete ellen tervezett merénylettel áll kapcsolatban.

Belgrádban híre terjedt ugyanis, hogy a bécsi rendőrség merénylettervet fedezett fel Sándor jugoszláv király élete ellen, amelynek tervezője egy bécsi olasz fasiszta hírlapíró, Tamaro, a milánói Secolo munkatársa. Érdekes, hogy milyen uton szerzett tudomást a jugoszláv rendőrség a merénylettervről.

A belgrádi rendőrfőnök előtt ugyanis megjelent egy Göber Gerald állítólagos merénylet, egyébként közönséges politikai kalandor, aki előadása szerint ajánlkozott Tamaro nak arra, hogy segít neki a merénylet végrehajtásában. Beférkőzött Tamaro bizalmába, s azután nagy pénzösszegért elárulta a tervet a bécsi rendőrségnek és a bécsi jugoszláv követségnek.

A legérdekesebb része a dolognak az, hogy a bécsi rendőrség felfogása szerint az egész merénylettervet maga Göber koholta csak azért, hogy azzal nagy pénzeket szerezhessen.

Svájc kibékült Oroszországgal

A leszerelési konferenciát mégis Genfben tartják meg Amerika nagy jelentőséget tulajdonít a konferenciának

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A február 15-én Genfben kezdődő leszerelési konferencia iránt diplomáciai körökben mind nagyobb érdeklődés nyilvánul meg. A konferenciának súlyt főként Amerika tulajdonított érdeklődése nyújt, mert amint a jelek mutatják, Amerikának meggyőződése, hogy a leszerelési konferencia határozatai döntő jelentőségűek lesznek a világ békéjére nézve. Amerikának azonban éppen úgy, mint amennyire döntőleg szót bele a világháború kimenetelébe, ha ennyi érdeklődést tanúsít a leszerelés iránt, kötelessége lesz gondoskodni majd arról is, hogy a februári kon-

ferencia határozatai ne maradjanak írásbeli megállapodások, hanem azokat érvényre kell juttatni, ha mással nem — Amerika morális, s ha kell, anyagi erejével. Erre most már kötelezni fogja Amerikát mostani magatartása, hiszen akkor jelentőséget tulajdonít az ügynek, hogy magát Kellogot vagy Hoovert küldi ki a leszerelési konferenciára az amerikai delegáció vezetőiként.

A lej Zürichben nyitáskor
2.38 és fél

Modern Mozgó

1926

Január hó 1-2

Boldog újévet kíván

PAT & PATACHON

„Filmfőrt” című vígjátékában.

Modern Mozgó

1926

Január hó 1-2

Magyar Nemzeti Könyvtár
BIBL. UNIV. CLUJ
Nr. 434 1027

Ma és holnap a román politikában

A liberális kormányzás fekete mérlege — Van-e remény az ország számára? Averescu tábornok kilátásai — A nemzeti párt belső akcióképtelensége

A leszerelési konferencia magatartása elé azonban még egy nagy, szinte leküzdhetetlenül nehéz akadály meredt: az a differencia, amely Svájc és Szovjetország között áll fenn. A differenciát részben az idézte elő, hogy Svájc még nem ismerte el a szovjetkormányt. Ezt a differenciát konfliktussá fejlesztette Vorovszkynak Svájcban történt meggyilkolása, s ez arra indította Oroszországot, hogy megtagadja a Genfben megtartandó leszerelési konferencián való részvételt. Ez a körülmény veszélyeztetette a konferencia sikerét, mert Oroszország miatt a népszövetségi kompromittálást aligha lehetett volna a konferencia tartamára más állam területére átköltöztetni, s épen ezért népszövetségi körökben kérdést intéztek a svájci szövetségtanácshoz, hogy hajlandó lenne-e elismerni a szovjetet. A népszövetség lépésének a jelek szerint meg volt a hatása, mert egy genfi távirat szerint

Svájc kedvező választ adott, s Oroszország részvétele biztosított-nak látszik.

Valószínű, hogy a konferencián a nagyhatalmak külügyminiszterei mind megjelennek Genfben, Briandra feltétlenül számítanak.

A Magyar Párt csikmegyei tagozata községenkénti szervezeteinek megalakulása befejeződött

CSIKSZEREDA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az az erőteljes magyarpárti mozgalom, amely Csikvármegye székelő lakosságát minden alkalommal tántoríthatatlanul a magyarság szent ügye mellé állította, a községenkénti pártszervezetek megalakításával formailag is befejezést nyert. Csikvármegyenek ma már egyetlen olyan községesincs, amelyben alapszabályszerűen működő pártszervezet ne volna.

A megszervezésben a tagozat intézőbizottságának, különösen a papságnak van ki való érdeme. Ez természetes is Csikban, ahol a papság is mind közöttük élő székelő embereknek a gyermeke.

A csiki székelőtömegek oly lelkesedéssel és fegyelmességgel magatartással vettek részt a szervezetek megalakításában, mint annak idején a szenátori és gazdasági kamarai választásokban.

December elsejére voltak kitűzve a végleges megalakulások, azonban ezt helyenként a csendőrség megakadályozta. Ez azonban a tömegek kedvét nem vette el, sőt sokkal nagyobb számban vett részt a megalakulásban. Alsó csik két községében Csátószegen és Szentimrén karácsony másodnapján voltak az alakuló ülések. Csátószegen dr. Csipak Lajos központi kiküldött és Todor László plebános ügybuzgó támogatásával alakult meg a szervezet. Szentimrén Kovács Balázs plebános felhívására kor és nemkülömbössel nélkül vonultak fel a tömegek. Itt dr. Kovács Károly és Péterffy József intézőbizottsági tagok tartottak beszédeket. Egyébiránt Szentimrén volt az a község, amelyet a tavaszi szenátor választás alkalmával szavazásra beosztottak Menaságra, Kozmásra, Kászónba s amely mégis a választás napján reggel 30 kocsival egysorban 150 szavazóval vonult fel Szentmártonra, az utolsó órákban megállapított szavazó helyre. Mindkét helyen a legnagyobb rendtartással és fegyelmességgel igazolta a csiki székelő politikai érettségét.

Tovább húzódik a német kormányválság

BERLIN. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A német kormányválságból még mindig nem találták meg a kibontakozást, s azt az időszert az ünnepekre való tekintettel nem is nagyon sürgetik. Luther kancellár most üdül s üdüléséből csak január hetedikén tér vissza. Politikai körökben egészen biztosan számolnak azzal, hogy megérkezése után újból megbízást kap az elnöktől kormányalakításra.

PARIS. Kemal pasa áprilisra Moszkvába készül, hogy a török szerződés megkötésével teremti új helyzeiről Csicserinél tanácskozzák.

PARIS. Bertelot Fülöpöt, a külügyminiszterium főtitkárát a becsületrend főtisztjévé nevezték ki.

LONDON. Diplomáciai körökben nem tulajdonítanak nagyobb jelentőséget az orosz-afgán határincidensnek.

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A politika, az egész világ valamennyi országának a politikája, nem mindig jeleníti meg az emberi erkölccsel. S manna erőszakosabb volt a hatalom, annál kevésbé volt kapcsolatban az erkölccsel.

Ez egy axióma, melyet a romániai uralkodó pártok között a jelenlegi liberális kormány érvényesített a legjobban.

A magánéletben vannak emberek, akik egyáltalán nem törődnek az erkölccsel, de azért életükben van egy mozzanat, vagy talán a vég maga, amely javít egyet a tülkete konturokon. De ennek a kormánynak nem volt ilyen mozzanata s még kevésbé olyan befejező munkája, amely valahogyan kompenzálná az országot az átélt szenvedésekért.

A liberális uralomról nem lehet logikus következetes kritikát gyakorolni s még kevésbé lehet a liberális kormány működését tárgyilagosan elemezni boncolgatni. Mert még a rossz követésében sem voltak célszerűek, következetesek. S mint ahogyan becsapások jellemzik egész múltját, becsapásokkal fejezik be magát ezt a sötét érat.

Vegyük sorra, így összetett mondatokban nagy évi működésüket. Becsapták az országot a választásokkal, ahol a leghallatlanabb visszaéléseket követték el. Az általuk hozott törvényekkel, mivel azokat egy mindenre kapható szavazógéppel emelték érvényre. Es pedig az egész ország tiltakozása ellenére. A közvéleményt, mert egy fiktív költségvetést mutattak be az országnak, melyben a számok valósággal meghazudtolják egymást. A tisztviselőket, mivel az utolsó órában nyújtott nekik a fizetésemelés, és pedig egy közönséges kortes számításával. S főleg, hogy ez a fizetésemelés nem reális, mert csak negyven százalékát teszi a ténylegesen megnövekedett drágaságnak. Az országot a lejáratba tételével, mely még ma is úgy ingadozik, mint négy évvel ezelőtt, azzal a különbséggel, hogy harmadrésére súlydott az értéke. Az ipart, mert a mai hitelrendszerrel csak a liberális vállalatokat segítetik, míg a többi vállalat tönkre megy. Pangás az iparban, visszaesés a kereskedelemben. Bomlás az egész gazdasági vonalon. Rettenetes munkahiány. Gyalázatos szállítási és közlekedési viszonyok. Ezek jellemzik a liberális konszolidációt. Ehez járul még az általános rendtelenség, fejtelenség, amely az egész országban uralkodik, ahol néhány gyerőző szakkban tart egy egész rendőri, csendőri szolgálatot, ahol az egyetemeket be kell miattnak zárni, ahol a polgárság élete nincs biztonságban. Belefojtják az emberbe a szót. Kicsavarják az ember kezéből a tollat, ha nem az ő szájuk ize szerint beszél és cselekszik. Az adott szót semmibe veszik s fittet hányak más becsületszavára. Lekötik magukat és akkor oldják föl a köteleket, amikor ez nekik tetszik. Titkos cenzurát alkalmaznak a sajtón. Minden eszközzel tönkre akarják tenni a nekik nem tetsző lapokat. Megfenyegetik, hogy megvonják a kőportárs jogát. Elveszik a szerkesztőségtől meg a kiadóhivataltól a már kiadott vasuti szabadjegyeket, amelyet tulajdonképpen a törvény biztosított számukra. Megkörnyékezik a szerkesztőket különféle kellemetlenkedésekkel, lehetetlenné teszik számukra a vélemény gyakorlást. A parlamenti folyósóról kitiitják a kisebbségi lapok tudósítóit. A kommunikeket nem közlik velük. Nem adnak nekik le lehetőséget arra, hogy a már letett törvény javaslatokat megszerezzék. Nem adnak ki a kisebbségi sajtó számára semminemű közleményt, amelyben a többi lapok részesülnek.

S a végtelenségig folytatni lehetne ezt a sötét listát.

Hogy van-e kivezető út? Van. A kormány megy, s vele együtt a rendtelenség, az erőszak, a turpisság koalíciója. Itt már következetesebb lehet az ember s kissé tárgyilagossabb.

Az ellenzék azt veti szemére a liberálisoknak, hogy olyan alkotmányt hoztak, amely ellenkezik a román nép demokratikus szellemével. S nem hajlandó elismerni ezt az alkotmányt, pedig a király szentesítette s attól a parádé fogva az alkotmány nem egy párt, nem egy kormány alkotmánya, hanem a királyé s közvetlenül az országé.

Egy alkalommal beszélgetést folytattam Averescu tábornokkal. Megkérdeztem tőle,

hogy miként vélekedik az alkotmányról. És ekkor a tábornok azt mondta, hogy nem az alkotmány teszi az ország demokratikus légkörét, hanem a kormányzás. A legreakciósabb alkotmánnyal lehet demokratikusan kormányozni s a legdemokratikusabb alkotmány nyal lehet alkalmazni a legabszolútisztikusabb eszközöket.

Ezért van Averescu tábornoknak annyi híve az intellektuális és a középosztályban s ezért ragaszkodik hozzá az ország parasztsága is. Hogy Averescuék átveszik-e a kormányt? Az kétségtelen, mivel az egyetlen szervezett párt ebben az országban, amely kész gazdasági, jogi, nemzetközi, valamint politikai programmal áll a közvélemény elé. És amelynek megvan a politikai tapasztalata. Azonfelül meg kell emlékezni arról is, hogy az Averescu-kormány a legzsiláltabb rendszeti viszonyok között kormányozott s hozta rendbe az ország szénáját, biztosította az ország rendjét, emelte külföldön tekintélyét, egyengette az uralkodó többség és a kisebbségek között a megértés útját. Azokat a visszaéléseket, amelyeket a hatóságok nyakra-főre elkövettek, annak idején a kisebbségi lakossággal, lassan orvosolta s helyrehozta. Ezek azok a garanciák, amelyeket a korona öhajtt akkor, amidőn designálja az új kormányt.

Es az ország rendje borzasztóan meg van metelyezve. Sőt maga a hadsereg vezetőisége sincs kivéve ezekből a felforgató mozgalmakból, s magának a hadügyminiszternek kellett akciót indítani ellenük. Ehez erős, gyakorlott kezek kellenek, különben teljesen elvesz az ország adózó polgárságának a bizalma az uralkodó hatalommal szemben.

Az a kormány, amely ezt a felelősséget vállalja, nagy felelősséget vállal, mert nem örökséget vesz át.

Az ellenzék pártjai kiváló elemeket tartalmaznak. Kiváló elem maga a gyulafehérvári program alapján álló nemzeti párt. De... és ez a „de” az, amely roppant kritikussá teszi a helyzetét. Egy uralkodó politikai párt csak akkor bír erős hatalommal, csak akkor nyújt kellő garanciát egy higadt, nyugodt kormányzásra, ha homogén elemekből van összeállítva. Már pedig ez a homogén szellem, sőt ez a homogén alap teljesen hiányzik az ellenzékben. Azon felül nincs kifejezett gazdasági programja. Nincs kifejezett politikai programja sem. Nincs nemzetközi bázisa sem, mivel még nincs győzke a külföldi kérdésekben. Azonfelül egyet elfelejtene a nemzeti párt erdélyi vezéréi. Ezek a tiszta multu, tiszta jellemű, tiszta intenciójú vezérek azt hiszik, hogy ez a béke, ez a látszólagos pártközi béke sokáig fog tartani. Nem fog sokáig tartani, mert olyan elemekkel vegyült össze a vezetőség, amely biológiai nyelven szólva, örökös erjedésnek van kitéve. S ezért nincsenek abban a helyzetben, hogy erőteljes kormányt alkossanak.

S ha mégis kormányra kerülne, s ha mégis az ő demokratikus programjuk kerülne felszínre, nem tudnának ennek érvényt szerezni a szemben álló ellenzék miatt. Ellenben biztosítani tudnák az uralkomlat, ha az idecsatolt területek értékes elemeit vennék igénybe az ország ügyes-bajos dolgainak az irányításában. Felhasználnák mindazt mit egy gyakorlott magyar és osztrák köz igazgató nevelt s kiképzett elő egy ország irányítására. Biztosítanák az új területek részére az autonómiát, elismernék a kisebbségi nyelv hivatalos alkalmazását az ország közgazdaságában.

Szabad fejlődést biztosítanának a kisebbségi kulturának.

Akkor, de csak akkor tudnának kormányozni ebben az országban, ahol a kisebbségek, akár mennyire toporzékolt is Angelescu miniszter, lényeges tényezőt jelentenek.

V. J.

Bulgáriában megszüntették a katonai ellenőrzést

SZÓFIA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A nagyhatalmak képviselői közölték Cankoff miniszterelnökkel a nagykövetek tanácsának azt a határozatát, hogy a katonai ellenőrzést Bulgáriában megszüntetik, mert Bulgária lojálisan végrehajtotta a békeszerződés katonai rendelkezéseit.

Nincs többé „Korona kávéház“

Illetéktelen egyének pressziójára levették a Korona-szálló épületéről a magyar felirást

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A brassói Korona-szálló, melyet most egy nagy épületszárnyal bővítettek ki, felhárító változtatást végeztek ma délelőtt. A főépület homlokzatáról levették ezt a felirást: Korona kávéház és most már csak a német és román nyelvű felirások díszlegnek az épületen.

Ennek a felhárító és a magyarságra mélyen sértő eljárásnak az az előzménye, hogy több prefektnek és román állami főtisztviselőnek már régóta szurta a szemét a hotel, illetőleg kávéház magyar felirása a román és német mellett és több ízben követelték a szálloda igazgatóságától, hogy a magyar felirást, mely pedig a kávéház megnyitása óta van a homlokzaton, távolítsa el. A hotel vezetősége többszöri követelés után megígérte, hogy majd a szálloda új szárnyának kiépítése alkalmával eleget tesz a kívánságnak. Így is történt. Tegnap a szálloda igazgatósága ülést tartott és elhatározta, hogy

a kávéházzal eltávolítja a magyar felirást: Korona kávéház

és semmi más felirást nem tétet a helyébe. Ez a tény és ez ellen a tény ellen nem tiltakozhatunk eléggé és nem bélyegezhetjük meg eléggé ezt a semmikép sem indokolható és menthető inzultust, amit egyszerre követek el nyelvünk ellen, az egyenlőség ellen, a társadalmi összhang és béke ellen.

Azoknak, akik a hotel vezetőségét erre a minősíthetetlen merényletre presszionálták, semmi jogimmunk és illetékességük nem volt rá, hogy ilyen követelést szegessenek a szálloda igazgatóságának és ezt mint jogtalan beavatkozást utasítsuk vissza; viszont az igazgatóságnak nem nézhetjük el és nem bocsátunk meg, hogy éppen ilyen jogtalan és illetéktelen pressziókat engedett és üzleti vagy egyéb érdekből, félelemből vagy túlhajtott lojalitásból kész volt a város magyarságát, sőt az egész kisebbségi elvet súlyosan megbántani.

Tiltakozunk a hotel igazgatóságának méltatlan eljárása ellen, mely nem számolt sem azzal, hogy a hotel-részvénytársaságnak számos magyar tagja is van, sem azzal, hogy a kávéház vendégeinek nagy tömegét magyarok szolgáltatják, s még kevésbé azzal, hogy a magyarság, mely immár öntudatára ébredt, le fogja vonni ennek a durva inzultusnak a következtetéseit.

Ep mai vezércikkünkben ajánljuk fel hűségünket és munkánkat az állam és társadalom ügyének és kérjük ajándékba az egyenlőség és emberiség jogait, s ime, még újév sínes és már megkaptuk a visszhangot, a választ: román tisztviselők nyomására szász intézőség nullázza ki a magyar felirást egy internacionális jellegű középületről.

Az egyenlőség, a tradíció és a béke nevében követeljük a magyar felirás visszaállítását!

Anglia magasabb kamatot követel, mint Amerika

Nem jött létre megegyezés az angliai olasz adósságok ügyében

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Most, hogy Olaszországnak sikerült Amerikával ottani adósságai ügyében kedvező megegyezést létrehozni, lépéseket tett, hogy hasonló megegyezést köthessen Angliával is. Ez a törekvés hozta létre azt a találkozást, amely a napokban történt meg Mussolini olasz miniszterelnök és Chamberlain angol külügyminiszter között. Mussolini kedvező törlesztési feltételeket akarna elérni Angliától, mint aminteket Washingtonban értek el, viszont Anglia magasabb kamatlábat követel Olaszországtól arra való hivatkozással, hogy háborús tartozásai után Angliának is magasabb kamatokot kell fizetni.

A tanácskozásokat nem fejezték be, és Mussolini visszautazott Rómába.

A Brassói Lapok hirdetéseit naponkénti százezer ember olvassa

A kisebbségek ne Genfben, hanem Bukarestbe menjenek

Duca külügyminiszter nyilatkozata — A liberális párt temesvári kongresszusa

TEMESVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A temes-torontáli liberális párt tegnap tartotta Temesvárott nagyszabású kongresszusát, amelyen dr. Comsa Aurél volt miniszter elnökölt. A nagygyűlés, melyen Constantinescu Alecu, Chirilescu és Duca miniszterek is megjelentek, beszámoló volt egyszersmind a párt négy éves múltjáról. A kongresszuson a liberális párti svábok is nagy számban képviseltették magukat. A kongresszus szónokai kivétel nélkül hangoztatták ragaszkodásukat a liberális kormányhoz, amely Nagyrománia alapjainak megszilárdítását hajította végre.

A liberális párt kongresszusa után Duca külügyminiszter az újságírók előtt nagyon érdekes kijelentést tett a kormányának a kisebbségekkel szemben követendő politikájáról.

„Legyenek szenttül meggyőződve — mondta Duca — hogy nem követjük az elnemzetlenítés és üldözés politikáját. Minnek is esünk abba a hibába, amelyben a régi magyar rezsim elbukott. Teljesen hamis beál-

lítás az, mintha mi a kisebbségeket üldöznénk. Hisz a mi hitünk az, hogy csak az összesség érdekeinek egybehangolásával és közös megértéssel konszolidálhatjuk Romániát.

Nem akarok ismétlésekbe bocsátkozni, de felidézem azt a kijelentésem, amelyet akkor tettem, midőn a kisebbségek sérelmeik orvoslása végett Genfben mentek, hogy: elhibázott lépés volt. Mert a felidézett elégedetlenséget és a bajokat sohasem Genf, hanem egyedül Bukarest fogja orvosolni.

Kérem tehát a népkisebbségeket, hogy Bukarest ösztönességébe higgyenek. Nekem az a szerény nézetem, hogy a kisebbségek Bukarestben sohasem fognak csalódni. Összevonva az elmondottakat, hangsúlyozom, hogy állam polgáraink közös érdekeinek összhangzásba hozása, a megértés erősítése, a kisebbségek kulturigényeinek elismerése fogja jellemezni a liberális párt jövő politikáját. Ezzel szemben mást nem kérünk, mint a kisebbség lojalitását és jóhiszeműségét.

Magyarországon a Tisza és a Bodrog hatalmas területet öntött el

Tokaj és Sátorajhajhely viz alatt — Még nem lehet megállapítani az erdélyi károk nagyságát

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A magyar kormány a legnagyobb figyelemmel fordul az egyre növekvő árvíz-katasztrófa felé. Vass József népjóléti miniszter tegnap Lengyel Államtitkár kormánybiztosi minőségében az árvíz területére küldötte és egyelőre első segítségül százmillió koronát bocsátott rendelkezésére. A miniszter azt mondta, hogy a jelentésektől teszük függővé, hogy összehívják-e sürgősen a minisztertanácsot, amely meghatározza a segélynyújtás eszközeit.

Kiöntött a Bodrog

Sátorajhajhelynél tegnap a Bodrog öntött ki és újabb száz családot kellett kilakoltatni. A Tiszán Vásárosnaménytől Tokajig apad a víz. Tokajtól azonban árad. A Körösök egyelőre apadnak, kivéve a Hármasköröst, amely Gyomráról árad.

Mi okozta a magyarországi árvizet?

Békésgyulára tegnap Romániából a Körös újabb áradását jelentették, miáltal különösen Vésztónél válik kritikussá a helyzet. Ditrich, a folyamtermérség kapitánya a nem zetközi Dunabizottság tagja Békésgyuláról érintkezésbe lépett a román hatóságokkal. Közbelépésére a román hatóságok most már tájékoztatják a magyar hatóságokat a román területen történekről. Trautweis főmérnök szerint az áradás azért következett be, mert Kisjenő alatt átszakadt a gát és az egész víztömeg a lejtős lapályon fekvő magyar részekre zuhant át.

Az árvíz elől két román katona átmene-kült magyar területre és az egész éjszakát egy fa tetején töltötték. Lövedézésükre lettek figyelmeztetve, csolnakon mentek segítségükre és kimentették őket. Gyulavarsányból is átjöttek a románok és a magyar hatóságok segítségét kérték.

Békéscsabán az iskolában helyezték el a menekülteket, amelyekről a társadalmi egyesületek gondoskodnak. De nagyon sok árvízmenekült tartózkodik Szeghalmon és Békésen is. Békéscsaba egyes részein talajvíz bukkant fel, mire a rendőrség tizenöt vályogház lakóját kilakoltatta. Az adóvégrehajtásokat az árvíz területén beszüntették.

Tokaj viz alatt

Tokaj és Tiszadada között a Tisza áradt ki és Tokaj városának egy részét és Olaszliszkaát elöntötte az ár. Tokajban hatvanháromezár száz családot kellett kilakoltatni. Tokaj főutcáján az áradat jégtáblákat hópölyvet és az egész Bodrogtörzset víz alatt áll. Az árvíz elpusztította Olaszliszkaát, ahol 165 család lett háltéktalan. Bodrogkeresztúron 140, Bodrogkisfaluban 50, Szeghalmon 60 család ment tönkre. Debrecenből

külön vonaton katonaságot vittek Tokajba a jégtorlaszok felrobbantására.

Szegednél is egyre növekedik a Tisza vizállása, azonban komoly veszedelemtől nem kell tartani. Aggodalomra csak a belvizek és talajvizek felfakadása ad okot. A Dunán Linznél 130, Pozsonynál 120 centimétert emelkedett tegnap óta.

Az erdélyi árvíz

Az erdélyi árvíz pusztításairól még mindig nem lehet egységes és tiszta képet nyerni. Innen-onnan érkeznek egyes jelentések, amelyekből következtetni lehet a katasztrófa nagyságára. Így Szilágymegyében átlagos becslés szerint a kár huszmillió lej. Az árvízveszedelemnek sok emberáldozata is van. Széplak és Szilágysomlyó közt a vonalat öt kilométernyi hosszúságban szétrombolta az ár. A bányái pusztítás is nagy méreteket öltött.

Igy Lugost teljesen elöntötte az árvíz.

A forgalmi eszközök helyreállítása nagy erővel folyik. A VI. hadtest parancsnoksága ötszáz katonát becsátott az államvasutak rendelkezésére a vonalak rendbehozására.

Az árvízveszedelem méreteiről s a pusztítás nagyságáról egységes képet különben csak akkor lehet nyerni, ha a forgalomtól elzárt területek felé is újból szabad lesz az érintkezés és levélforgalom.

Újra árad a Szamos

A Szamos közel hat méteres vizállás után huszonnégy óra alatt visszahúzódott medrébe. Tegnap már csak két méteres volt, ma ismét két és fél méterre emelkedett. Az áradás a város környékén is nagy károkat okozott, azonban emberéletben nem esett kár.

A postai csomagok szállítása

A tövis—piski—radna—arad és temesvári vasuti vonalakon az árvíz okozta rongálások miatt fennállott forgalmi akadályokat elhárították, s így az említett vonal mentén és ettől délre fekvő helységekre ismét elfogadnak postai csomagokat. A tövis—nagyvárad, apahida—besztercei, valamint ezen vonalakkal kapcsolatban levő mellékvonalakra szülő postai csomagok felvétele egyelőre még nincsen megengedve.

Áradások Franciaországban

Párisból érkezett jelentés szerint a nagy esőzések következtében a folyók kiléptek medreikből és némely vidéken az áradás fe nyegető méreteket öltött.

Varsónál a Vistula lépett ki medréből és ár fenyegeti a várost. Az óvintézkedéseket megtették.

Hogy került lépre a fő frankhamisitó?

Nincs az ügybe belekeverve semmiféle egyesület — A fölényes hamisitó Bankjegy a harisnyaszárban

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Pesti Hírlap hollandiai tudósítója jelenti, hogy a frankhamisitás ügyben felkereste Beckendorfi rendőrtanácsos, akitől megkérdezte, hogy a letartóztatott hamisitók vajjon nem harcosai valamelyik fasiszta vagy antiszemita mozgalomnak? A rendőrtanácsos erre a következőket válaszolta: Dehogy! Ellenkezőleg! Erős a meggyőződése, hogy egy egész Európára hálót szövő komplot gyökere körül huztunk vízeslepedőt. Jankovics Arisztid vigyázatlanságával feldöntötte a pénzhamisitók marifőverét. Hágában véletlenül éppen egy olyan bankárhoz állított be, aki három évvel ezelőtt egy pénzhamisitó társaságnak lett részben az áldozata. Ez a bankár azóta nagyon óvalos és alaposan megszokta vizsgálni a külföldi bankjegyeket. Így történt aztán, hogy Jankovich alig nyújtotta át neki a pénzt, a bankár mindjárt felismerte a hamisítványokat, rögtön telefonhoz nyult, s hívására percek múlva már ott teremték a detektívek. De Jankovich fölényes fellépése kezdetben majd nem tévútra vezette a detektíveket, különösen mikor az elegáns szélhámos a pultra dobta pénztárcáját, mely tömve volt jó bankjegyekkel. Az igazoltatásnál azonban uttlevele leesett, s a füzet éppen azon az oldalon nyílt ketté, amelyről hiányzott a hollandi követség pecsétje. Erre Jankovichot a rendőrségre kísérték, ahol a motozásnál a harisnya szélében két darab hamis ezres bankót találtak.

A rendőrtanácsos még azt is előadta az újságírónak, hogy Jankovics kihallgatása után a rendőrségtörő Amsterdamba utazott. Itt a legelőkelőbb szállodában a Viktoriában a hamisitó banda két tagját Marsovszky Györgyöt és Mankovich Györgyöt éppen vacsorázás közben letartóztatja. Ezeknél a hamis bankók mind előkerültek. Az egyik kollekcióban pontosan öt millió frank volt. Jankovics bevallotta, hogy Skandináviába készült a hamis pénzzel. A rendőrség most a hamisitók negyedik társát nyomozza.

A világszenzációs ügyben az amsterdami főügyész nyilatkozott egy újságírónak, s kijelentette, hogy

a büntetésekre tizenkét évi fegyház vár.

A hamisítványok pompásan sikerültek, csak a papírjuk kissé vastagabb, az igazi ezres frankjegy papírjánál. A vízjegyek is kifogástalanok. A hamisitók közvetlenül letartóztatásuk előtt nagymennyiségű gyémánttra alkudtak, de a gyémántkereskedő hollandi szakértői vélemény nélkül nem volt hajlandó ezer frankosokat elfogadni.

Rakovszky belügyminiszter a bécsi lapok közleményekkel szemben hangoztatja, hogy a frankhamisitási ügy minden politikai vonatkozástól mentes közönséges bűncselekmény, amelyet csak politikamentesen lehet kezelni. Ebbe a bűnyűbe semmiféle más szempontot nem lehet belevegyíteni.

A Banque de France bankjegyszakértője és két detektívje a frankhamisitás ügyében Budapestre érkeztek. A rendőrségen előadták, hogy különböző európai országokban két hónap óta hamis bankjegyek vannak forgalomban, nézetük az, hogy

a műhely nincs Magyarországon,

csak bűntársakat talált Budapesten a nemzetközi frankhamisitó társaság.

Szabó György Árvaháza

Édes anyám — Látogatás — Demeter Roberték ludas kásája

GYERGYÓSZENTMIKLÓS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Szabó György gyergyószentmiklósi főesperes, antialkoholista író és apostol 1916. májusában Lengyel Jánostól egy szép házat vásárolt és a háboruban elesettek gyermekei részére abban árvaotthont létesített.

Milyen könnyű ezt így pár sorban elmondani és milyen természetesen egyszerűnek látszik most a mi szemünkben, pedig jelen állapotáig ez az emberbaráti intézmény mily óriási lelki energiát, szeretetet és áldozatot követelt elég idős korban levő alapítójától.

Szinte hihetetlen az a kitartás, egyre fokozódó szeretet, mely Szabó Györgyöt árvaházának fejlesztésében vezette. Szinte elképzelhetetlen, hogy a kezdet nehézségeit, a saját bajában elmerült környezet részvéttelenségét hogyan bírta egy évtizeden át leküzdeni és szinte szegénylen most magam, hogy 2—3 évvel ezelőtt hogyan voltam képes oly bántó riportot írni ennek a nemes léleknek egyik legkedveltebb intézményéről.

Az igaz toll is elsikklik. Sokszor minden jóhiszeműsége mellett is, csak a rideg külsőt látja a csendesen, szerényen dobogó nagy szív helyett. De visszatér és nem fél megvallani a tévedését.

— **Édes anyám**

Mikulás estéjén két polgárista hugom az árvaházi Mikulás-járást mesélgette. Ajándékokkal voltak ott a zárdából több apáca kíséretében és abeszélgetésük közben kigyúlt arcuk, fénylő szemük elárulta azt a boldog örömet, mely az árvákról rájuk ragadt.

Egy kis két éves leánykát emlegettek, pufók arcocskájával, nagy szemével, aki úgy szólította a nővért: anyám. Tán azt is mondta: édes anyám...

Édes anyám!... Valami régi gyermek-

emlék, különös álmom, messze multból felszakadó szuggesztív érzés fogott el e szóra és varázslata alatt tartott napokig, amíg szánra ültem, hogy megnézzem, ki is az az "édes anyám"...

A nagy hó alatt akkor már alig vert Gyergyó szíve. Békényloka felől, farkasordítást sodort magával a fagyos esti vihar. Apró mecsek aranya, barmok nyögése hullott az istállók nyílásán a fehér tenger alig mozduló tükrére. A tornyok likjából fázó galambok álma vegyült a hulló pelyhek árjával.

Hirtelen, mielőtt a kapun beléptem volna, megfogtam a Halál örök-ámitó huzságát...

Látogatás

— Dicsértessék a Jézus Krisztus — köszönt az asztal körül álló két nővér és egy néhány árva a meleg, villanyfényes szobából s én nem tudtam, csak gondolatban válaszoltam: Mindörökké, édes anyám! Mindörökké, kedves gyermekeim!

Apró ingek, készítésre szánt meleg ruhácskák hevertek az asztal széles lapján, melyeket Adelma főnővér gyorsan eltakarított, hogy helyet kínálhasson. Felei Mária Adelma, bekötött fejéről még nem oldozta le a melegítőket. Akkor tért haza remetei útjáról; meglátszott arcáról a Marosvölgy hidegdere.

A lovat bekötötte istállójába a kicsi árva gazda. A szomszéd szobában 29 apró gyermek könyv fölé hajolt és tanulásba kezdett Schnell Mária Eteldis nővér felügyelete alatt.

— Megválnék, kérem, csak fa és meleg ruha dolgában állunk igen-igen szegényesen — kezdte a szót Adelma nővér. — Nyáron még hagyján. Akkor kevesebb a kiadás és a gyermekekkel bucsura járva, a templomok előtt sok önkéntes adománnyal segítenek. A gyergyói nép kü-

lönben igen adakozó. Mária congregáció, ipariestületek, műkedvelő társulatok általában juttatnak pénzt vagy eleséget a szegény árváknak. Volt egy kis tehénünk, de eladtuk, mert öreg volt. Van egy kis lovunk és kertünk, ahol nyáron át a szükséges zöldséget termeljük. A helyi mészárosok ingyen adják a húst: Vasárnap: Torday István és Márton József, kedden: Páll Sándor, csütörtökön: Karácsony testvérek és Zárug Zakariás, szombaton: Márton György.

A nagy szekrényeket mutogatja: Sorjában telerakva ruhácskákkal. A fiuknak van szép ünnepi ruha, meleg, szürke brassói posztóból. Az egyik már nagy legény! Negyedik gimnázista és jó tanuló; a másik első gimnáziumba jár; a többi pedig az elemi osztályok tantárgyait tanulja a házi iskolában.

Hus van és szeretet is bőven — gondolom a házi kápolna oltárképe előtt — csak a fát zárta el a hó és a szív hideg takarója a szegénység orra előtt. A fát, a melyből jut Egyiptomnak és más meszes országoknak bőven a gyergyói havasokból.

— Ki festette az oltárképet?

— Demeter Károly itt tartózkodó festőművész.

— Talán Demeter Róbert — érdeklődöm, mert hiszen Szentmiklóson nincsen más festőművész.

Es bucsuzom. Elgondolkozva, némán hajtom meg fejem a nővéreknek, akik mindent megérdemelnek azért az önzetlen nagy áldozatért, melyet itt és a zárdában éretünk, emberöltők óta teljesítenek.

A két éves árvának képzelem magam és a folyosó végéről így köszönök Adelma nővérnek: Isten áldja meg, édes anyám! — Meg vagyok hívva Demeter Róbertékhez vacsorára.

A festőművész otthonában

A Posta-utcán befordul a szán és alig várom, hogy Róbertéknek is juttassak ebből a szegény, árvaházi melegségből. Olaszországi útjuk óta még nem voltam a lakásukon.

Benn az ebédlőben vár a híres portréfestő és bájos művész-felesége.

Üdvözlés után az új képek felől érdeklődöm. Petelei István új portréja most készült el a Marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság székfoglalójára. Eppen ideje. Hat éve, hogy tagjai közé választották. Magam is adósa vagyok 2 év óta ezzel a társaságnak különben kigolyóznak.

A portré remekbe készült, élettől duzzadó munkája Demeternek. A nagy erdélyi balladás író halhataflán lelke lengi át az ismert fejet s úgy érzem, hogy a vacsora alatt négyen fogyasztjuk a ludas kását.

Élénk színű bojtokkal felsallangozott lovak nagy kerekü veres taligákat huznak a szelíd olasz ég alatt. Velence sötét vizein kikötött gondolák várják a szerelmes idegen párokat. Firenzei szállós oldalak illatoznak a falon lógó aranyos keretekből és az én szegény árvaházi melegemmel mit csináljak?...

Csordultig van a nagy szoba csendes öble szépséggel, meleggel és szeretettel, de elfér Krisztus, Mereskovsky, Tagore, Romain Rolland és Barbusse mellett, ahol minden örök-nagy összefoly és újra éled.

Vajjon, volt-e ennél boldogabb napom Szentmiklóson?...

T. Imets Béla.

HYPEROL

fertőtleníti, megvéd torokfájástól

SAJÁVIZTABLETTA.

Kapható mindenütt.

0621

A római szent év mérlege

A 80 éves Németh János volt a legöregebb zarándok — Egy millió látogatója volt a Vatikánnak — A tehér és fekete hölgyek

ROMA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A jubileumi Anno santo vége felé közeledik. A szent év igen jövedelmező esztendő volt úgy az egyház, mint bizonyos profán körök, elsősorban a szállodások számára. A zarándokok a világ minden részéből értékes ajándékokat hoztak a pápának és az egyháznak. A szállodások viszont már évtizedek óta nem csináltak ilyen nagy üzletet Rómában annak ellenére, hogy a zarándokok egy része kolostorokban nyert elhelyezést. Így az egyik kolostorban 3000, egy másikban 1000 ágy állott a zarándokok rendelkezésére.

Mennyi zarándok fordult meg Rómában? Erre a kérdésre már sokan válaszoltak, azonban pontos adatok nincsenek. A legvalószínűbb számítás szerint a földkerekség 300 millió katolikus lakossága közül körülbelül egy millió ember használta fel a pápa által hirdetett szent évet az örök városba való zarándoklásra. Maga a szent atya eddig 800 ezer érmet osztott ki saját kezűleg, azonban a zarándokok száma minden bizonnyal sokkal nagyobb, mivel sokan közülük nem juthattak a pápa elé. Az utolsó szent esztendőben, 1900-ban, XIII. Leó pápa alatt mintegy 300 ezer zarándok fordult csak meg a Vatikánban.

A zarándokok nagy többsége az alacsonyabb osztályokból, főként parasztokból rekrutálódott. A polgárság, a középosztály már kisebb arányban volt képviselve. Arisztokraták csak Ausztriából és Spanyolországból jöttek nagyobb számban, míg a leggazdagabb zarándokokat Amerika liferálta.

Az egyes országok közül természetesen Olaszország vezet 200 ezer hívővel, az

után jönnek Németország 40 ezer, Spanyolország 11.450, valamint Franciaország 11.250 zarándokkal. A statisztika végén a Fülöp-szigetek és Ausztrália szerepelnek.

Egy más számítás szerint körülbelül ezen gyalog tették meg az utat hazájukból Rómába. Ezek utközben kolostorokban szálltak meg. A gyalogló zarándokok túlnyomó részben Németországból, Ausztriából és Magyarországból jöttek.

A legöregebb gyalogló zarándok egy magyar földműves, a 80 esztendő Németh János volt.

Több zarándok-vonat feltűnt külsejével. Így például egy arisztokrata vonat 6000 hölgyvel, a szent szív hölgyeinek nevelő intézetéből kikerült leányokkal és asszonyokkal a világ minden országából.

A legutóbbi csoportot a nemzeti kosztümökben felvonult jugoszláv zarándokok alkották.

Az olasz vasutak saját és kölcsön kért szerelvényekkel sok száz különvonatot állítottak be a zarándokoknak a határról Rómába és esetleg a különböző zarándokhelyekre, Pompejibe, Loretóba, Assisibe és Páduába való szállítására. Egyedül a német zarándokok számára 50 különvonatot kellett átengedni.

A posta és távirdaforgalom szintén fantasztikus számokat ért el. Így Rómából a lefolyt esztendőben 10 millió sürgöny ment külföldre.

Ez az anno santo eddigi nyers mérlege. A Vatikánban azonban pontos kimutatások összeállítására törekednek.

legteljesebb szabadsággal bírnak a tekintetben, hogy régi hazájuk emléket, nyelvét, kultúráját, a magok körében tovább ápolhassák. Elnyomásról, türelmetlenségről szó sincs.

Canadában nem ismerik gyakorlatból a kisebbségi kérdést. Ugyanis Canada népessége két nemzetiségből áll: az angolból és a franciából. Az angol a többségi nemzet, a francia a kisebbségi, azonban oly formán, hogy vannak területek, ahol a franciák vannak túlnyomó többségben, ilyen például a Szent Lőrincz folyam mentén fekvő gyönyörű Quebec város, amelyet az interparlamentaris konferencia tagjai szintén meglátogattak, s amelynek lakossága hatheted részben francia és csak egyhated részben angol. Többség és kisebbség azonban Canadában teljesen békességben élnek egymás mellett, akárcsak Svájcban, és az angol többségnek eszébe sem jut a francia kisebbség elnyomása és a francia kisebbség korlátlan szabadságot élvez a maga nyelve, kultúrája, faji öntudata ápolásában.

Ezekben a nagy államokban tehát előbb még meg kellett magyarázni az európai kisebbségi kérdés lényegét és az okokat, melyek azt létrehozták. Rá kellett mutatnunk a különbségre, mely Európa és Amerika között e tekintetben fenforog. Arra az alapvető különbségre, hogy Amerikába önként mentek és mennek az oda kivándorlók, akik önként hagyják el régi hazájukat és választanak magoknak új hazát, amelybe tehát föltétel nélkül be kell olvadniuk. Ez magyarázza meg a teljes elamerikanizálódást és az amerikai nemzet teljesen egységes voltát, amely mellett külön jogállású más nemzet nem létezik. Viszont a szabadság elvének korlátlan érvényesülése magyarázza meg azt, hogy az egységes amerikai nemzet teljes szabadságot biztosít az egyének és ennek a teljes szabadságnak keretében semmi gátja annak, hogy az egyén vagy az egyének csoportja a régi haza emléket, nyelvét és kultúráját tovább ápolja és gondozza. Európában egészen más a helyzet. Európában a mai kisebbségek, nevezetesen pedig azok a kisebbségek, amelyek a világháborút befejező békeszerződések által létesített új határok folytán állottak elő, olyan *ös lakói* az általuk elfoglalt területeknek, akik akaratuk ellenére utaltattak idegen főhatalom alá, amely idegen főhatalom minden áron arra törekszik, hogy elnyomja ennek az autochton lakosságnak nyelvét, kultúráját, nemzeti öntudatát. Ilyen megmagya-

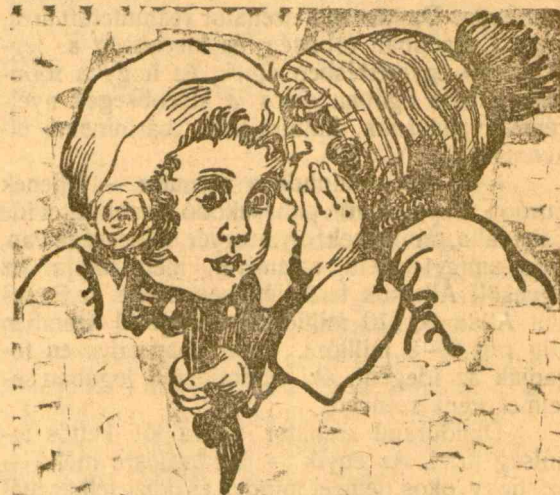
A kisebbségi kérdés az amerikai interparlamentaris konferencián

Irtá: Lukács György v. b. t. t. nyug. miniszter

A kisebbségek ügye a legutóbbi amerikai interparlamentaris konferenciának egyik legfontosabb tárgya volt. Az interparlamentaris unio vezetősége, első sorban annak főtitkára, aki kitűnő képzettségű és előkelő gondolkodású férfiú, de sajnos — még most sem tud a megörögzött entente-mentálitásból kiemelkedni, és így bizony legkevésbé sem őszinte barátja a mai világrend által elnyomott kisebbségeknek, eleinte arra törekedett, hogy a kisebbségi kérdés egészen kikapcsolassék az idej interparlamentaris konferencia tanácskozási anyagából. Minthogy azonban ezt nem sikerült elérni, a napirendet olyképp állapították meg, hogy a kisebbségi kérdés tárgyalása ne Washingtonban, az Egyesült Államok területén, hanem Canadában, nevezetesen az ottawai ülésen kerüljön szönyegre. A vezetőség a maga eljárásának igazolására azt adta okul, hogy nem kívánatos, miszerint az Egyesült Államokban, amelyet az interparlamentaris unio a nemzetek szövetségéhez közelebb hozni törekszik, nyílt kifejezésre jussanak azok a nagy ellentétek, amelyek Európa nemzetét a kisebbségi kérdésben ma is oly élesen választják el egymástól, és amely ellentétek elnyésztetésére a nemzetek szövetsége eddigelé semmit sem volt képes tenni. Nézetem szerint ez a felfogás teljesen helytelen. Mert Amerikát, első sorban az Uniót őszintén tájékoztatni Európa helyzetéről és ennek keretében természetesen a kisebbségi kérdésről is, az interparlamentaris konferenciának egyenesen kötelessége volt. Nem lett volna szabad tehát arra törekedni, hogy azok a flagrants ellentétek, melyek a kisebbségi kérdésben a nemzeteket Európában elválasztják, az Egyesült Államokban eltitkoltassanak. Hiszen a világháborút az Egyesült Államok közbelépése döntötte el, az Egyesült Államoknak tehát, amelyet épen azért, mert az döntötte el a világháborút, a világháború következményeire felelősség is terhel, igenis tisztán kell látniok a tekintetben is, hogy a világháborút befejező békék mily szerencsétlenül uszították egymásra a nemzeteket, ahelyett, hogy olyan alapot teremtetek volna meg, amely a lelkek megnyugtatósága révén lenne hivatva a

tartós béke biztosítására. Az entente mentalitásából természetesen nagyon megérthető az arra irányult törekvés, hogy a kisebbségi kérdés által, nevezetesen a kisebbségi szerződések állandó megsértése által provokált ellentétek az új világban lehetőleg eltitkoltassanak, azonban a legyőzött nemzetek szempontjából, amelyek a kisebbségi kérdés igazi érdekeltjei, föltétlenül el kell itélni ezt a törekvést.

Egyébként szolgáljon megnyugtató tudomásul, hogy csöndő mondott az a törekvés, hogy az Egyesült Államok területén a kisebbségi kérdést ne érintsék, mert noha napirend szerint ez a kérdés csak Canadában volt kitűzve tárgyalásra, mégis óhatatlan volt, hogy az interparlamentaris unio tárgyalásait bevezető általános vitában is többek részéről igen energikusan szóba ne hozassék ez a kérdés, amely ez időszakra a nemzetközi jog egyik legfontosabb általános jellegű problémája és mintegy tengelye Közép Európa békéjének és megnyugvásának. Annak a tulságos óvatosságnak tehát, amely az intézőket vezette akkor, amikor a kisebbségi kérdés tárgyalását az Egyesült Államok területéről le akarták szorítani, az volt a következménye, hogy a kérdés az Egyesült Államokban is és Canadában is meg lőn vitatva, tehát mind a két nagy foederatio előtt feltárltak azok a nyílt sebek, amelyeket Európa testén a kisebbségek elnyomása fakasztott. A kisebbségi kérdésnek az amerikai két nagy foederatio területén való tárgyalása annál nagyobb érdekességű, mert hiszen voltaképpen ezen két nagy terület egyike sem ismeri gyakorlatból ezt a kérdést. Az Északamerikai Egyesült Államokban nincs kisebbségi kérdés, mert az Unio nagy olvasztó kemencéje a világ minden tájáról oda bevándorolt különböző nemzetiségű egyéneket egy egységes nagy nemzetté, az amerikai nemzetté forrasztotta egybe. Ott tehát nincs kisebbségi probléma, mert ott egységes nemzet él, melynek nincsenek külvált öntudattal bíró részei. De meg azért sincs ott kisebbségi kérdés, mert a nemzet egysége és osztatlansága mellett a legteltjesebb egyéni és testületi szabadság uralkodik, és így a bevándorlottak is a



— Sugd meg, mit reggeliztél?
— Talán kávét, csokoládét?
— Dehogy. Anyukám minden reggel egy csésze tejet ad és 2 kávéskanál OVOMALTINE-t tölt bele.
— Ettől van oly szép piros-pozsgás, kerek arcom, ettől nővők, fejlődöm és erősödöm.

Az OVOMALTINE azokat a legfontosabb tápanyagokat foglalja magában, amelyekre a szervezetnek a szövetek felépítésére, energia kifejtésére, hőtermelésre van szüksége és ezenkívül nagy mennyiségben tartalmazza az élet fenntartásához nélkülözhetetlen vitaminokat.

OVOMALTINE
Táplálék
erősítő-készlet

Az OVOMALTINE a fejlődésben levő gyermekek növekedését, gyarapodását segíti elő, a felnőtteknek erejét, egészségét, munkabírást, életkedvet fokozza, az öregek számára kiapadhatatlan erőforrás.

Kapható gyógyszerárakban, drogériákban.

Dr. WANDER

gyógyszer- és tápszergyár Rt., Bern.

rázás mellett az amerikai nemcsak megérti, hanem át is érzi az európai kisebbségek sérelmeit és felháborodik a szabadság elvének azon a megcsufolásán, amely a kisebbségek elnyomásában nyilvánul meg.

A kisebbségi vita, amely Amerikában eképen részben az Egyesült Államok területén Washingtonban, részben pedig Canada területén, Ottawában folyt le, bizony nyilvánosságra hozta Amerikában is, hogy Európa viszonyai mennyire betegek ebben a tekintetben. Részemről nincs kételyem afelől, hogy a kisebbségi sérelmek feltárása Amerika előtt, jótékony befolyással lesz és előbbre fogja vinni a kérdés orvoslását. Ami egyébként kisebbségi kérdésben Amerikában és Canadában lefolyt vitákat illeti, rá kell mutatnom arra, hogy abban az éleltségben, amellyel a kisebbségek sérelmei feltárását nyertek, a többségi nemzetek pedig védekezni igyekeztek, a kisebbségek sokkal inkább megőrizték a tárgyalagosság hangját, mint a védekező többségek. A vádoló kisebbségek tartózkodtak a személyeskedéstől, valamint tartózkodtak egyes kiszakított események vagy sérelmek kiszínezésétől, hanem többnyire elvi magaslapon mozogtak, s a fennálló kisebbségi szerződések magyarázata mellett pontonként mutatták ki azok rendszeres, tudatos és állandó megszegését és keresték az orvoslásnak a mai keretekben lehetséges módjait. A védekező többségek ezzel szemben sokkal inkább dolgoztak a személyes élesség fegyvereivel, minduntalan arra hivatkoztak, hogy az ő meg erősödésük európai érdek, arra tehát nekik időt kell engedni, s a kisebbségeket illoyalitással vádolták meg, konkrét eseteket is igyekezve kiszínezni. Az összhatás az amerikaiakra az volt, hogy nagyon komoly sérelmekről van szó, amelyeket nem lehet orvoslatlanul hagyni.

Mint jellemző adatra legyen szabad a canadai bucsubanketten elhangzott egy felszólalásra rámutatnom, amely Dandurand canadai tekintélyes szenator ajkairól hangzott el, aki ez időszert nem csekélyebb állást tölt be, mint a Nemzetek Szövetsége tanácsának elnöki állását. Most választották meg erre a diszes tisztségre a Nemzetek Szövetsége ősi közgyűlésén. Nos, Dandurand szenator tanulságot vont le az ottawai kisebbségi vitából. Mi lett volna természetesebb, mint hogy mint a Nemzetek Szövetsége tanácsának elnöke, oda nyilatkozzék, hogy minden igyekezettel azon lesz, hogy a Nemzetek Szövetsége behatóan foglalkozzék a kisebbségi sérelmekkel és igyekezzék azokat orvosolni. Dandurand szenator azonban nem ezt mondotta. Dandurand szenator rámutatott arra, hogy Canadában többség és kisebbség a legbékésebb egyetértésben élnek, és hogy a többségnek esze ágában sincs a kisebbségek nyelvénnek, vallásának, kulturájának bármilyen elnyomása.

— Tehát — mondá a szenator — jöjjenek Európa elnyomásról panaszkodó kisebbségei ide Canadába, amelynek olyan gyér népessége van, hogy amíg területe valamivel meghaladja az Egyesült Államok területét, megessége az Egyesült Államok 110 millió népességével szemben alig rug 8-8 millióra. Canadában szívesen fogadják az idegent, aki semminemű jogában sérelmet nem szenved.

Dandurand szenator szavaiból kettős tanulság árad. Az egyik — a követésre méltó — az, hogy okos nemzet minden eszközt felhasznál, a maga javára való propaganda érdekében. Ime, Dandurand szenator az európai kisebbségek elégedetlenségéből hasznot akar huzni Canada benépesítésére. A másik — a fontosabb és szomorubb — tanulság, amelyet ebből a beszédből le lehet vonni, az, hogy a Nemzetek Szövetsége tanácsának elnöke maga sem hisz abban, hogy a Nemzetek Szövetsége mostani szervezésében alkalmas volna a kisebbségek sérelmeinek orvoslására, tehát a kisebbségi sérelmek orvoslásának különben önmagától értődő útja-módja helyett — minthogy ezt az út-módot maga sem találja célra vezetőnek — más megoldást ajánl.

Ez az, amit szerény magam is unos-untalan hangoztatok. Tudniillik, hogy hiábavaló az, hogy a kisebbségi szerződések megállapítanak bizonyos bár nem elegendő, de mindenesetre tekintélyes jogokat a kisebbségek javára, és hiábavaló az is, hogy a kisebbségeknek ezen jogokban való megvédésére nemzetközi fórumok vannak kijelölve, t. i. egy kevésbé megfelelő fórum, a Nemzetek Szövetsége tanácsa, és egy a legfokozottabb követelményeknek is meg-

felelő jogi fórum, az állandó nemzetközi bíróság Hágában. Mindez hiábavaló, ha ezekhez a jog és igazságszolgáltatásra hivatott nemzetközi fórumokhoz a kisebbségi sérelmeknek nem lehet eljutniok, ha a Nemzetek Szövetsége mai egyoldalú és szűkkeblű eljárási szabályai szinte hermetikusan elzárják a kisebbségeket a sérelmeik orvoslására hivatott fórumoktól. Olyan agyafurta vannak ezek az eljárási szabályok megalkotva, hogy hat év alatt mindössze kétféle kisebbségi panasz került a tanácsban konkrét tárgyalásra és a hágai nemzetközi állandó bíróság mindössze egy-két kisebbségi ügyben juthatott odáig, hogy véleményt nyújtson, érdemi ítéletet pedig egyetlen kisebbségi kérdést sem döntött el. A panaszok százazrei viszont egyszerűen a Nemzetek Szövetsége irattárába kerülnek minden tárgyalás nélkül.

Miért van ez? Azért, mert a mai eljárási szabályok szerint kisebbségi panaszokat a Nemzetek Szövetsége tanácsa csak akkor köteles tárgyalni, ha a tanács valamelyik tagja azt követeli, a nemzetközi állandó bíróság elé pedig véleményezés vagy végleges elintézés végett csak a tanács utalhat kisebbségi vitás kérdéseket, nevezetesen olyanokat, amelyek a kisebbségi szerződések értelmezése körül forognak. Mint-hogy pedig a tanácsban egyetlen legyőzött hatalom sincs képviselve és a volt semlegesek is csak nagyon gyéren, érthető, hogy a tanács tagjai tartózkodnak attól, hogy kisebbségi kérdéseknek tárgyalatását kívánják, és pedig annál inkább, mert nem óhajtják a kisebbségi sérelmeket elkövető államoknak nehezítését magukra vonni. A tanács tagjainak ez a tartózkodó magatartása az oka annak, hogy a kisebbségi sérelmek és a kisebbségi vitás kérdések egyáltalában nem kerülnek illetékes fórumaik elé, hanem a Nemzetek Szövetsége irattárában borul rájuk az örök feledés pora. Ha tehát ez az eljárás, amely a gyakorlatban megöli minden kisebbségi védelemnek és amely szinte gunyt üt a kisebbségi szerződések azon rendelkezéseiből, amelyek a kisebbségek jogainak vé-

delmét a Nemzetek Szövetsége bízta, — ha ez az eljárás nem fog rövidesen megreformáltatni, akkor hiábavaló minden törekvés arra, hogy a kisebbségek a mai keretek között nemzetközi szerződésekben stipulált jogaikhoz hozzájuthassanak.

Ami a mai kisebbségi eljárás reformját illeti, annak két sarkpontja van. Az egyik az, hogy a felperesség akképp állapítottassék meg, hogy a kisebbségi sérelmek és kisebbségi vitás ügyek tényleg oda kerülhessenek illetékes fórumaik, különösen a nemzetközi állandó bíróság elé; a másik pedig az, hogy maga az eljárás *kontradiktórius* legyen, tehát nemcsak a panaszlott államhatalomnak, hanem a panaszos kisebbségnek is megadassék minden mód és eszköz arra, hogy igazát kifejtthesse és bizonyítékait produkálhassa. Ami a *felperességet* illeti, a tanács tagjainak azt a jogát, jobban mondva azt a kiváltságát, hogy egyedül ők illetékesek a kisebbségi ügyek kötelező tárgyalásának követelésére, ki kell terjeszteni *minden államra*, de legalább is azokra az államokra, amelyek a Nemzetek Szövetsége kötelekebe tartoznak, valamint — és ez a kérdés lényege — magokra a sérelmet szenvedett *kisebbségekre* is, legalább is azok országos képviselőire. Mert hiszen a jog fogalmában befoglaltató legelemibb követelmény az, hogy a jog alanya jogának védelmét követelhesse. Ha nincs módjában ezt a védelmet kieszközölni, akkor joga teljesen értelmetlen, minthogy érvényesíthetetlen. Ha a mai kisebbségi eljárás ezek szerint az elvek szerint reformáltatik meg, akkor még a mai keretekben is várható az, hogy a kisebbségek flagrans jog-sérelmei orvosoltatni fognak.

Egyébként e sorok írójának szerencséje volt az interparlamentaris konferencia kisebbségi bizottságának okt. 14-én Montreal-ban tartott ülésén a kisebbségi eljárási reform ismert magyar tervezetét benyújtani, amelynek tárgyalás alá vételét a bizottság el is határozta. Hogy mi lesz a tervezet sorsa, a jövő fogja megmutatni.

Bukarest diplomata-társadalma

BUKAREST. A Brassói Lapok tudósítójától. Karácsonyi számunkban megkezdődött a bukaresti diplomáciai kar ismertetését. Azokon kívül, akiket ott megemlítettünk, még a következő diplomaták székelnek fővárosunkban:

Vicomte K. Mushahaji új japán követ kiváló nemzetgazdász és jól ismeri a közép- és keleteurópai viszonyokat. Rövid pár havi itt léte óta többször tárgyalt a külügyminiszterrel. Különösen mély barátság fűzi Károly trónörökshöz, akit még keleti utazása alkalmával ismert meg.

Ausztria új követe, Lukes Róbert ez év szeptember 25-én érkezett Bukarestbe azzal a kifejezett elhatározással, hogy szorossá tegye a két állam közötti kereskedelmi viszonyt. S ennek a hivatásnak eleget is tett, mivel éppen Ausztria az az állam, amellyel Románia a legnagyobb kereskedelmi forgalmat bonyolítja le. Lukes követnek tulajdonítják azt a szándékot is, hogy közelebbi szövetséget szeretne teremteni Románia és Ausztria között, de eddig még nem tudni, hogy mekkora tevékenységet fejtett ki ezen a téren s különösen, hogy elért-e már ebben az irányban valamelyes eredményt.

Pomenow követ, Bulgária teljhatalmu követe új ember a diplomáciai terén. Eddig a bulgár külügyminiszteriumban teljesített szolgálatot s Cankoff bizalmas emberének mondják. Alig egy hónapja érkezett Bukarestbe.

C. Durazzo márkai Albániából jött Bukarestbe Olaszország megbízásából. Még nem tudni, mennyivel javíthatja meg a román-olasz viszonyokat, melyeket eléggé feszélyezett állapotban hagyott itt elődje, báró Aloisi, akinek hirtelen eltávazása mindenkit meglepett.

Litvánia követe, Dovas Jaunius, Varsóban székel s még nem adta át megbízó leveleit.

Svédország is elküldte követét Báró Alströmer személyében, míg Albánia új követét Gemishinot e hó végére várják.

Spanyolország követe nélkül van. Fernando Pomez-Contreras ügyvivő van a követség élén.

Ellenben nagy szenzációt keltett Bukarest-

ben a nagy nacionalista egyiptomi követ megérkezése, aki megtartotta nemzeti viseletét s egy pillanatra sem akarja elhagyni egyiptomi milvált. Izzed Choucry Bey roppant rokonszenves ember s nagy haladást tett a diplomácia terén. Azt mondják, hogy benső barátja az egyiptomi uralkodó családnak.

Csehszlovákiának még nincs követe. Ott követségi tanácsos vezeti az ügyeket.

Csille követe Juan Lanam Alca Ide alig hat hónap óta tartózkodik Bukarestben, ügyvivő rangban.

Aztán van itt még egy követ, még egy diplomata, akinek nincs uralkodója, nincs országa, nincs megbízottja, aki azonban ma is rangjához méltóan él abban a reményben, hátha mégis feléled észak csillaga, hátha mégis talpra áll a medve, a cár medvéje: Poklavsky Kozíell volt orosz cári meghatalmazott miniszter.

V. J.

Az **APOLLO** 1926 évi
legszenzációsabb filmeseménye:
A bánatos utca

**Pöstyéni
iszap**
házi kúra

a legjobb és legbiztosabb kúra csusz, ischiász és rheuma ellen.
Minden gyógyszerárban és drogériában kapható
Pöstyén fürdőn Thermia téli-palota nyitva.
Brassói főterakat: Krafft és Herberth drogéria.

"DURA"
BATERIE

Magyar nők hivatása

Irtá: KOLUMBAN PIROSKA okl. tanítónő

OLASZTELEK. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Még az őszi bágyadt nap járt az égen, mikor a romániai nők Cantacuzino hercegnő meghívására kongresszust tartottak. Mig folyt a kongresszus és annak eseményeit olvashattuk, szinte tulbecsülte a női lelket, mely férfias bátorsággal nyilatkozott meg, ha nyílt őszinteséggel fájdalomainkról ha a megértésről, a két nemzet, vagy az itten élő népek kibéküléséről, testvéries, közös kulturmunkájáról volt szó. Ez a női lélek, mely oly szépen, oly sokat ígérően tudott megszólalni, ma is él. Az őszi napok elmutak, de nem a munka ideje. Várjuk, hogy egy egységes megmozdulással e föld magyar női oda sorakoznak a nehéz küzdelmek közt élő férfiak mellé és részt kérjenek a munkából. Várjuk, hogy a lankadó férfi karba a mi segítségünk vigyen erőt, a megtört szívbe új hitet, a bizalmát vesztett lélekbe reményt. Nem olyan a romániai magyarság helyzete, hogy csak a férfiaknak jutna a munkából. Van itt munka bőven és kell dolgoznia mindenkinek, ki faja, nem zete sorsát érzi, ki azt csak egy lépéssel is előbb viszi, vagy a romlástól megőrizni, meg menteni akarja.

A női kongresszuson kiváló erővel, kimagasló személyiségekkel volt a magyarság képviselve. Bethlen Mária grófnő, br. Huszárné, Pálffyne Gulácsy Irén oly nevek, melyek dicsőségére váltak fajuknak, nemzetüknek, de bizonyára nemüknek is. Ezek közül kell kikerülni az, ki kezébe veszi a nőegyletek országos megszervezését. Ők kell kidolgozzanak oly programot, mely a nőegyleteket a kávézó nénikék társaságán fölül emeli. Kétségtelen, hogy ma már nem kötik, nem kedélyesen eltrécselő estékkel összehozzanak, hanem a nehéz komoly munka, melyet az itten élő magyarság fennmaradásáért folytat. Látom én, és látni kell mindenkinek, hogy az iskolából haza jövő ártatlan lelkű gyermekeink szünet nélkül ráják a román leckéket és tapasztalunk kell, hogy a szegénykéket, ha agyontanulják is meguk, mégis analfabéták maradnak. Van-e lehet-e magyar nő, ki ne érezné, hogy itt fontosabb értékesebb munkakör vár az anyákra, mint az apákra. Az anyák vannak az iskolából hazatért gyermekek mellett, ők kell pótolják azt, mit az iskola nem ad meg, kell öröködjék gyermekek lelke felett és meg kell őrizték azt nemzetük számára. Nem üres, semmi erő lelkük; de nemzeti érzésben gazdag, minden jó iránt fogékony lelkekkel kell nevelni azokat, kilet az iskolai törvény el akar szakítani édes anyjuktól, fajuktól, nemzetüktől.

Látom a túlfutott buzgóságot, mikor az érdemekre pályázó tanítók az előírt, éppen elég, tárgyon kívül még az énekből is igyekeznek pár darabot és az imából is egyet-kettőt románul megtanítani. Nem törődnek azszal, hogy az iskola címében az áll, hogy magyar tanítólélek és nem azszal, hogy az idő alatt tanulhatott volna szegény kis gyermek olyan dolgot, mit ért és mit a tanító is játszva tanított volna meg.

Hogy nagy bajok vannak, azt tudjuk, érezzük, de kell, hogy éljen felünkben erős akarat e bajok leküzdésére.

A segítés, mely gyermekeink nemzeti érzésének megőrzése, kellő ismeretek nyújtása kell hogy legyen, egységesen, egyöntetűen történjék az egész országban. Ugy itt, mint bárhol a gyermekek a nők körében élnek. E kör át kell legyen hatva attól a gondolatától, melyet észrevédelemünk gyermekünk lelkébe, mely gondolatoknak az országos nőegyletünk központja állandó táplálója, rányitója kell hogy legyen. Eppen ezért helyesnek tartom, ha kiváló nőképvisezőink közül megkezdik egyik vagy együttesen az itteni magyar nők országos egyesületének megszervezését. És ezen egyesületnek lennének megyei és vidéki tagozati, úgy, hogy a legkisebb faluban is legyen bár tisztagyköre.

E körök vigyáznának mindarra, mi népünk erkölcsére, nemzeti érzésére nézve fontos. Figyeljék meg és tartsák számon, hogy gyermekeink nevét ne változtassák meg, ele mi ismereteik kellőleg gyarapodjanak. Iskolából kikerült leány gyermekeink hordozzák, milyen bánásmódban részesülnek.

Irányni az iskolából kikerült serdülő leánykák életét, időtöltését, teli foglalkozását.

Ezeket nem irányelvekül irtam le, ha-

nem mint figyelmeztető kérdéseket. A nőegyleteink programjának kidolgozása éppen úgy a vezetőinknek tekinthető nők munkakörébe esik, mint a szervezés.

Szükség van ezekre. Fennmaradásunk, életünk nemcsak a férfaktól, de mi tőlünk

is függ. En így érzem és ennek hatása alatt hívom fel e kérdésre azoknak figyelmét, kiket jobban érdekel nemzetük sorsa, jövője, mint a divat, a modern táncok és annyi más egyéb, mi magyar nemzeti szokásainknak, ősi becsületes erkölcsünknek megölője.

Mit hoz az 1926?

A marosvásárhelyi Madame Thébes felállítja a jövő év horoszkopját — Interjú Bednay Rózsival, a székely főváros híres jósnőjével

MAROSVASARHELY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az idő végtelen orsóján ismét lepergett egy szem, hogy helyet adjon az elkövetkezőnek, a titkokat rejtő, ismeretlen-hozó Időnek, amely hull, egyre hull a végtelenség nomályában. Hogy mit hoz a jövő, mit rejt méhében az 1926, erre talán ma mindenki kíváncsi. Most félrelebbentem az elkövetkező színjáték kártyáját, rést ütök a nagy titokzatosságban, jer velem, olvasom: elvezetlek a marosvásárhelyiek országos hírű Pithyájához: Bednay Rózsához, aki belát a titkok országába...

Ami már beteljesedett

Bednay Rózsai különös tehetség: a jövődömondás szuggesztíverejű birtokosa, akinek jóslatai már nemegyszer keltettek különös szenzációt. Ő volt az, aki IV. Károly király tragikus halálát szinte percnyi pontossággal megjósolta. A francia belpolitikai válságok, Herriot kormányrajtása, Wilson halála és végül a londoni konferencia mind-mind elővetültek a Bednay Rózsai jóslataiban s éppen ez ad különösebb értéket, nem mindennapi izt mondánivalóknak.

Horoszkop 1926-ra

Nincs semmi titokzatosság vagy hókuszpókusz itten. Egyszerű szoba, kissé lesötétítve. Kerek asztal, mellette foglal helyet a vásárhelyi Madame Thébes. Rövidesen megindul a beszélgetés. Jegyzőkönyv, ceruza kerül elő, az újságíróknak csak hallgatni kell, legfeljebb egy-egy kérdést kockáztathat meg, ha nem akarja, hogy megzavarja ezt az érdekes asszonyt. Miről eshetik az érdeklődésnek első percében szó, mint az emberiség örök problémájáról, a békéről? És kérdezem:

— Mit gondol, mennyire megyünk befelé az örökbéke ígéretes térénuma felé az 1926-os esztendőben? Mi lesz az általános világpolitikai helyzet?

— Nagy háború — mondja Bednay Rózsai — ez évben még nem lesz. Találkozni fogunk egy kihívó diplomáciai mozzanattal. Japán és Kína között nem kerülhet el a vérméltó konfliktus. A világpolitikások ténykedéseit még ez évben nem fogja az őszinteség áthatni, de fondorlatokban nem lesz hiány. Konferenciákban ez az év sem lesz szegényebb az elmúltnál. Készül egy svájci konferencia és egy Amsterdamban megtartandó konferencia is szóba jön. Amerikában is lesz egy nagyobb-stílusú összejevetel. Általában elmondhatom, hogy magasabb emberi ideálok ez évben sem jutnak el az őket megillető piederstálra.

Végig a kontinens országain

— Angliának különös óvatosságot kell tanusítania gyarmati kérdésekben. Németbarát-sága szilárdabb alakot ölt. Ázsiai érdekeiért többször feszült helyzetben lesz. Franciaország továbbra is belpolitikai válságokkal fog küzdeni. Különböző kormányok, amelyek ideig-óráig tartják magukat. A marokkói sikertelenségek különös elkeseredést szülnek népében. Dél-Franciaország zavarog. Németország rejtve készül a jövő nagy akcióira. Egyik hatalmas gyára levegőbe repül. Imperializmusa ébredőben. Spanyolországban anarkista lendületek erősebb formát vesznek fel. A király többször menekülésre lesz készen. Oroszország gazdasági életében javulás mutatkozik. Különösen a földben rejlő értéket fogja intenzíven kihasználni. Külpolitikája szívesen makacs lesz. A partnarcok kifáradnak. A cárizmus hívei megmozdulnak Olaszországban a fascizmus alkot. Egy zajos utcai napja lesz. Külpolitikájában keleti és északkeleti szomszédaikhoz vonzódik. Franciaellenes tendenciáit takargatja. Lengyelország osztrák érdekekkel fogja a maga érdekeit összeegyeztetni. A Balkán és Kelet-Európa holttetek, tüzek napjaival rémit.

— Magyarországon a királykérdés zajos mozzanatokot fog előidézni. Lengyel részről határozott közeledés. Franciaország részéről különös vágy fog megnyilvánulni a magyar-francia barátság kimélyítésére. Külpolitikailag nem egykönnyen történik meg az orientálódás. Külpolitikai nyomások lesznek észlelhetők.

Románia jövő politikai éve

— A külpolitika több irányban barátságot keres. A Balkánról későbbre jelentős megnyilvánulások várhatók. A bolsevista bujkálás erősödik. Belpolitikában a pártok között egyre kiélesedik az ellentét. A liberális kormány egyelőre marad, de a néppárt és parasztpárt együttes kormányra következik.

Románia közgazdasága

— A termés jónak ígérkezik. Már március sokat ígér. Északról (sarkvidék) rendkívüli légáramlatok tódulnak le délfelé a kontinensre. Viharok híján nem leszünk. Áprilisban már észlelhetők lesznek a viharok. Különös légköri jelenségek észlelhetők. Általában elmondhatom, hogy az 1926. év rendkívüli légköri eseményeknek lesz az esztendője. A csillagászatnak több érdekes csillagászati tüneményt lesz alkalmuk megfigyelni és több csillagászati problémát lesz alkalmuk megoldani.

Ha Európa üstökösét lát ez évben,

ugy csak két év választ el bennünket a háborútól.

Európa szellemi áramlatai

— Ami Európa jövő évi szellemi áramlatait illeti, erre vonatkozólag a következők állapíthatók meg: A fascizmus tovább virul. Protestáns akció. Rómából szöszatok. Tudományos körökben egyre tért hódít a nyugtalan vágy az okkultisztikus felismerések után. Az irodalomban, művészetben mintha visszatérés jelentkezne a romanticizmushoz. A közérkölcse egyre süllyed. A magzatelhajtások száma megszaporodik.

Erdély városai

— Marosvásárhelyen érdekes események fognak lejátszódni a községi választások folyamán. Két ismert politikusi között tettelegességgel menő affér. Egy jelentős szerepet játszó üzletember öngyilkos lesz. Egyik gyárban bűnös kezek munkája folytán gyújtogatás.

— Brassóban: Államosítások. Földtani esemény. Egy nagygyűlés szép szavakkal. Ősz felé különösen hideg áramlatok észlelhetők.

— Kolozsváron: Izmosodó romanizáló törekvés. Egy szenzációs gyilkosság.

Bukarest: kétszer meglepetés a Dnyeszter felől. Parlamenti harcok Kelet miatt. Egy államfő, mint vendég.

A Magyar Pártnak

ez évben is nevezetes halottja lesz. Izmosodik tevékenysége. Több életerő észlelhető.

A kisebbségi kérdésben

több és jobb ígéretet kapunk. Egy csekély eredmény.

A felekezeti oktatás

kérdésében nem tudok feleletet adni. Kinos kérdés. És engedje meg — fejezi be szavait a vásárhelyi Madame Thébes, — hogy erre a költő szavaival adjam meg válaszat:

Sötét az éj. Közel
s a távolban semmi fény nincs,
csak mécsvilágom
s honszerelmem ég.

Személyazonosság

igazolványokhoz szükséges ténylepeket, a hatóság által előírt kiviteiben a leggyorsabban és legújanyosabban készíti:

CARMEN fényképész, Kolostor-u. 31.

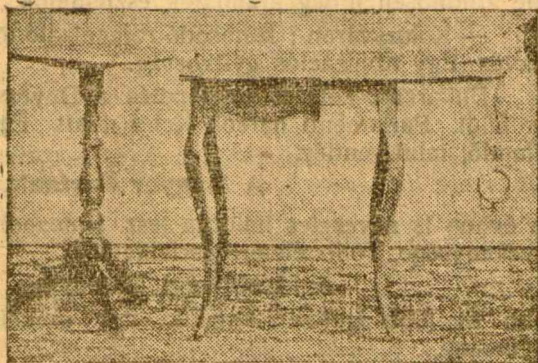
Vannak-e szellemek?

A lét legnagyobb titka ez. Van-e élet a halálon túl és megtörténhet-e, hogy az élők a rendes anyagi módokon azokkal érintkezzenek, akiktől a halál küszöbét választja el őket? A vallás legszebb igazsága az, hogy igenis van földöntúli élet, s még a legkezdetlegesebb hitek is egyetértéssel az ősök tiszteletében és a halottak szellemében való hitben. De amellet épen a vallás az, amely tiltakozik az ellen a feltevés ellen, mintha az érintkezés élők és holtak között lehetséges volna másként, mint a hiten keresztül, az imádságokban és talán azokban a csodákban, amelyeket a mindenható épen a hit megerősítésére, kinyilatkoztatásként küld néha.

A modern kutatás azonban, mint sok másban, ebben is a maga útjain jár, s amiről mit itt nem is nagyon tudunk, a külföld széles tudományos köreiből ma már a lélektani tudás kísérleti módszereivel keresik a bizonyítékokat a nagy kérdés mellett és ellene is, egyforma elfogulatlansággal. Nálunk ma még csak rajongók foglalkoznak ezzel a kérdéssel, akiket általában nem is szokás komolyan venni s az emberek azt kérdeik egymástól, ha erre kerül a sor, — hisz-e benne ön is? A külföldön azt állítják, hogy már ez sem a hit dolga, hanem a tudás és egy egész új tudományág, a paralélektan foglalkozik azokkal a jelenségekkel, amelyek az életnek ebbe a fejezetébe tartoznak.

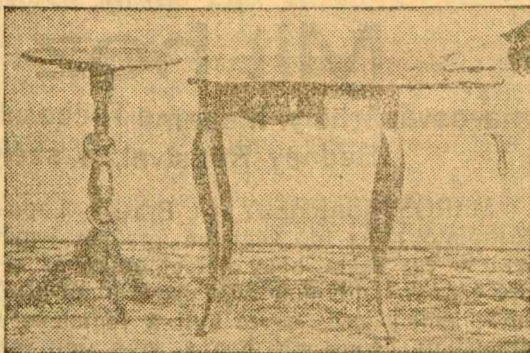
A para-lélektan hívei alapos felkészültséggel folytatják kutatásaikat. Nagyon jól tudják, hogy egyszerre kétfelé kell hadakozniuk és két irányban kell kifejteniük az elképzelhető legnagyobb óvatosságot: a csalókkal szemben és a rajongókkal szemben. De azt állítják, hogy ennek a kísérleti módszernek is megvannak a maga próbái, ellenőrző jelei, amelyekről megismerni, hogy a tapasztalt dolgokból mi a valóság és mi az érzékek csalódása. S nem szabad azt hinni, hogy ezekben a kutatásokban csupa félművelt ember venne részt, aki azért hajlik ilyen lehetőségek elemzésére, mert valamilyen lelki indítók miatt különösen vágyik arra, hogy a tulvilággal kapcsolatba kerüljön. Nem, tudósok, egyetemi tanárok, filozófusok, lélekbuvárok, orvosok és természettudósok egyformán foglalkoznak ezekkel a kutatásokkal, amelyek állítólag igen magas fokú megbízhatóságra emelkedtek.

Mi nem foglalunk állást a kérdésben. Nem tudjuk, hogy mennyi a valóság és hol kezdődik a jóhiszemű, vagy rosszhiszemű tévedések határvonal. Ilyen ügyekben mindenkinek magának kell bírónak lennie és addig, amíg arra alkalma nincs, nem szabad egyik irányban sem határozott álláspontot elfoglalnia. De tudomást kell vennünk arról, hogy az emberek emelkedett szellemeinek igen nagy része ilyen kutatásokkal foglalkozik, hogy sokan vannak, akik szentül meg vannak győződve mindannak az igazságáról és hitelességéről amit megállapítottak, és olvasóinknak tartozunk azzal, hogy tájékozottságukat ebben az irányban is növeljük.



Néhány képet közlünk e cikk keretében. Olyan képeket, amelyek úgynevezett materializált jelenségekről készültek, vagyis amelyek szellemek fizikai megnyilvánulásait mutatják. Azok, akik a képeket készítették, saját állításuk szerint felelősséget vállalnak azért, hogy a kísérleteknél az elképzelhető legnagyobb óvatossággal jártak el és hogy csalásnak még lehetősége sem fogott fel ezekben az esetekben. S akik e tényekért kezdeskednek, azok komoly és elismert tudósok. S azok szerint, akik e tényekről tudósításokat közölnek, a legjobb bizonyíték maga a fényképező gép, amely tökéletesen megbízható. A fénynek szerintük hinni lehet és hinni is kell.

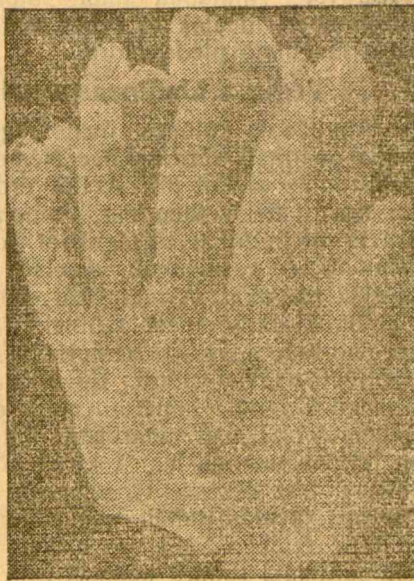
S ezek a képek igazán megdöbbentőek. Az első és második kép egy kísérletnek az első és az utolsó szakaszát mutatja. — A kísérlet elején a kihuzott négyszögletű asztal végére két fakarikát függesztettek fel, s azt azokat átkötő szallagot a karikákhoz közel le-



pecsételték. A kísérlet után a két karika, mint az a második képen látható, a háromlábú asztalkának a lábára volt felakasztva és mivel a pecsét érintetlen volt és az asztalka szétszedésére a kísérlet ideje alatt egyáltalában semmi féle lehetőség sem volt, — a tanuk szerint itt nem lehet másról szó, mint arról, hogy az ismeretlen hatalmak az anyagot szétbontották, a karikákat a szallagból kivették és az asztal lábára ráfűzték.



A harmadik képen két alak látható. Az ülő alak a médium, az álló, keleti öltözetű nőalak, amely ugyanolyan élesen látható, mint maga a médium, nem élő lény, hanem szellem: szellem akit a médium idézett fel és aki itt megmutatta azokat a formákat, amelyeket valamikor az életben viselt. És ennek a furcsa hitnek a tudósai azt állítják, hogy ez nem ámitás, hanem maga szigorú, megtámadhatatlan valóság és hasonló szellem-kép számtalan kering a szakkörök kezében.



A szellem a maga megjelenésében csodálatos és hihetetlen. De talán még megdöbbentőbb ennél a negyedik kép, amely egy kezét ábrázol. A médium parancsára a szellem itt folyékony paraffinba dugta a kezét s amint azt a paraffinból kihuzta, vékony réteg tapadt arra rá a gyorsan száradó folyadékból, s amint a

szellemkéz eltűnt, megmaradt a kéz negatív formája, amibe gipszet öntve, megkapták a kéz eredeti alakját. — S a szakemberek, akik a kéz burkát látták, azt állítják, a paraffinréteg olyan vékony volt, hogy emberi kéz nem tudta volna azt levetni anélkül, hogy teljesen szét ne roncsoolja. Csak a szellem keze lehetett, csak olyan kéz, amely nem úgy huzza ki magát a hüvelyéből, mint az emberi kéz, hanem amely valósággal szétoszlik az anyagi semmibe a rövid ideig tartó materializálódás után.

Ismételjük: nem foglalunk állást. Nem tudjuk, mi az igazság. De hirt kell adnunk arról, hogy az egész világon a tudósoknak és elfogulatlan embereknek egész óriási tábor foglalkozik szüntelenül ezekkel a jelenségekkel. És hogy mindezek hisznek is ezekben. Nem úgy, mint elvekben, hanem úgy, mint tudományos valóságokban szokás.

De a mindenki által elhihető választ csak nagyon sok idő múlva fogják majd megadni ezekre a legnagyobb kérdésekre.

2202
LINOLEUM
Haas Lipót
Temesvár
Bul. Regele Ferdinand
LERAKATOK:
CLUJ, Str. Universității 1.
ORADEA-MARE, Bul. Regele Ferdinand 5.

Nagy alkalmi vásár
mélyen leszállított árak mellett

Linoleum:

67 cm. széles méterenként	Lei 135.—
90 " " "	" 170.—
100 " " "	" 200.—
115 " " "	" 230.—
135 " " "	" 270.—
200 " " négyzetméter	

Valódi átöntött Inlaid-linoleum
200 cm. széles, minden színben.

Viaszkosvászon asztalterítő:

78 cm. széles méterenként	Lei 100.—
100 " " "	" 125.—
115 " " "	" 145.—

Bőrvászon minden színben és minőségben nagy választékban.

Szőnyegek:

Futószőnyegek mindkét oldalon használható	Lei 98.—
Velour futószőnyeg I-a	" 515.—
Agyelők	" 125.—
Ebedlőszőnyeg 200/300	" 1600.—
Otomántakarók	" 1600.—

Felöltőszerű gummiököpenyek 950 lejtől
Valódi Wimpasungli hű- és sárcipők minden számban és nagyságban. / Női bőrcipő párja Lei 500.

Betegápolási cikkek, gyermekjátékok, sportcikkek nagyban és kicsinyben.

Nagyban és kicsinybeni eladás

Legjobb minőségű asztali és fal-

BOROKAT
jutányos áron vásárolhat
Herskovits Adolf borpincéjében,
2287
Kapu-utca 25.

22.4

Wédl

Személyautó taxi vállalat

Brassó, Str. Petrice 3. Telefon 444 sz.

Elvállal nyitott és csukott autókkal személyszállítást az ország bármely részébe a legolcsóbb áron

Hirdessen a Brassói Lapok-ban!

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban.
Az előfizetésre vonatkozó tudnivalók az első oldalon, a
lap fején olvashatók.
Hirdetések vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők,
vagy pedig bármelyik hirdetési iroda vagy bizományosunk
ajánl és feladhatók.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

A Brassói Lapok nyomdavidálatának kiadása

A Brassói Lapok egyes példányainak ára 4 lej,
vasárnap 5 lej; Bukarestben 1 lejjel drágább;
Ausztriában 30 garas, Csehszlovákiában 1 cK.,
Jugoszláviában 2 dinár, Magyarországon 2000
m. K., Franciaországban 50 centimes, egyebütt
6 lej értékű valuta.

Péntek, január 1.

Kath. Ujév. — Prot. Ujév napja. — Gő-
rög: Ujév. Vazul. — Izr.: 5696. Tebeht
15. — A nap: 7.54—16.46. — Hold: utolsó
negyed 6-án 8.34 órakor. — Időjárás: Továbbra is enyhe idő csapa-
dékos hajlammal.

Heródeszek alkonya

Mint egykor, — válságául embereknek —
A bellehemi Kisded — népeket
Meváltó eszmék mostan is születnek.

Nem jut királyi hajlék önekik sem!
S kik gyámolítják: sorsot, gondtalant,
Azoknak is csak ritkán oszt az Isten.

És jaj, mint egykor Ót haldíra lesték:
Ma is gyilokkal, bölcsön ölnek el
Minden megszentelt üdvöztető eszmét!

Óh, mert ma is vannak és mindig lesznek
Utódaik meg pénzenvett haduk
Hatalmukat téltő Heródeszeknek!

Kik árnyék-trónusuk nehogy megingjon,
Készek: ártatlan gyermek-teszten
Keresztül is betörni ajtainkon.

Es mégse félek! s hittel hirdetem szét:
Népek! mi Istentől van, nem lehet
Gonosz Heródeszek, hogy elveszessék!

Mert ott, hol bűnre-bérelt had jelen meg,
Nem mind csak ők és mord pribékjeik:
Magasztos-tettü mások is teremnek!

Gyilokháritó glóriás tejek, kik:
Mit féltünk kell, azt a vérvörök
Kezéből övvesztükkel is kimentik!...

Farcádi Sándor

Ma kezdődik a BRASSÓI LAPOK
XXXII. évfolyama

Harminckettedik éve annak, hogy a
Brassói Lapok szüntelenül, mindennap meg
jelenik Erdély háromnyelvű közönsége előtt
és hirdeti a politikában az állandóságot, a jog
ban a testvéri egyenlőséget, jóban és rosszban
a nemzethez való hűséget és dolgozik azon,
hogy a mainál jobb jövő számára a három
nemzet közös munkával a mainál jobb ala-
pokot rakjon le.

A Brassói Lapok ma is ugyanazon az
erkölcsi alapon állva, amelyen annak idején
első sorait kibocsátotta, a sineken járó
gép biztonságával szolgál mindazt, ami igaz,
erkölcsös és szép.

S ezen a helyen szabad nekünk arra hi-
vatkozunk, hogy a mi olvasóink között
mind a három erdélyi nemzet fiai ott van-
nak. Örömről és büszkeségünk az nekünk,
hogy a szászok, a bánági svábság és a ma-
gyar nevelésben részesült erdélyi románság
ugyanúgy megmarad lapunk mellett, ahogy
a magyar közönségre nézve egyenest életstük
ségletet töltünk be.

Semmi sincs, ami ennél szebben bizonyí-
taná a Brassói Lapok törhetetlen nemzet-
hűségét. Mert az idegen nemzetek, amelyek-
kel azonban közös a munkánk és közösek
a nemzeti érdekeink, ezzel a gazdaságkódással a
mi elvűségünket jutalmazták meg. Szere-
tik ők hallani a másik nemzet szavának ha-
misítatlan zengését, s tudják jól, hogy másutt
nem lehet ezt megkapni, csak a Brassói La-

Beszélgetés Petrovich Szvetislávval,
a leghíresebb magyar filmszínésszel

BÉCS. (A Brassói Lapok tudósítójától)
Szemben ülünk Petrovich Szvetislávval. A
magyar filmszínészek koronázatlan királya
előzékenyen felel kérdéseinkre:

— A film az élet szimbóluma. A mostani
élet legpregnánsabb kifejezője. Lükettő, lá-
zas, nem ismer formákat amely guzsbakótné,
minden lehetőséget felhasznál az elérhető
problémák, az emberi elme által megalkotott
és megálmodott eszmék megoldására. A fil-
men tükröződik vissza a korszellem, amely
irányt szab az emberiség fejlődésére. A film
hangosodik a legjobban, a film propagálja
leghatásosabban a korszellem szükségelt ki-
vanságait. A filmszínészre sokkal nehezebb
feladatok hárulnak, mint a többi alakító
művészekre, mert mint az alakítóművészek-
nek egyik faja a színművészet, csak egy di-
menzióban dolgozik, addig a filmszínész az
összes dimenziókban keresi és nyújtja a való
életnek megfelelő tükröképét. A filmszínész
így nem is érzi jól magát egy más miliőben,
a színpadon, ahol egészen más eszközökkel
kell dolgozni. Azért nem is lehet mozisínész
jó színpadi színész. Amikor az ősszel a egyik
budapesti operettszínház hazahívott Párisból,
hogy eljátszam egy darab főszerepét, habo-
va és huzódva vállaltam a reám bízott szere-
pet. Tudtam, hogy ez a vállalkozás nem fog
úgy sikerülni, nem fog azzal az eredménnyel
járni, amint én azt szerettem volna s így még
a bemutató előtt lemondtam szereplésemről.
Viszont a színpadi színész sem aratja azt a
sikert a filmen, mint a riválái fényében. A
filmre születni kell, mint a többi művészetre,
a zenére, a festészetre, stb.

— Milyen a nagy filmszínészek magán-
élete? — kérdeztük most.

— Nem olyan színes, nem olyan varázs-
latos, mint ahogyan sokan hiszik. A film-
színész magánélete a munka, amely minden
idejét betölti. Tanulja a szerepet, tanulja a
trükkök megoldását, s figyeli az élet minden
mozzanatát. Dolog, munka amely megőrli az
emberek idegzetét, olyan munka, amely las-
san feldolgozza a filmszínész egész életener-
giáját.

pokban. Szeretik nézni az igazságért való s
néha türelmes, gyakran szenvedélyes, de
mindig egyforma hittel és becsületes fegyve-
rekkel folytatott harcot, mert tudják, igen,
szászok s románok is jól tudják, hogy az
igazság, amit a Brassói Lapok kiharcol, egy
formán áldásos a magyaroknak, a szászoknak
és a románoknak.

Igen, mi olyan törvényekért harcolunk,
amelyek semmiben sem különböznek az igaz-
ságtól s amelyek nemcsak arra szolgálnak,
hogy az igazság megtiprását joggá tegyék. És
mi jól tudjuk azt, de ugyanolyan jól tudják
a többi nemzetek is, hogy csak annak az
igazságnak van ereje a fennmaradáshoz, a
mely nem ismer különbségeket színek, val-
lások és nyelvek szerint. Az igazságnak örök
nek kell lennie, hogy mindenkre áldásos te-
hessen és mi nem irigyeljük a románságot
azokért a látszólagos előnyökért, amelyeket
elvakított vezetői talmi igazságokkal kiero-
szakolnak számára, a magyarság, a német-
ség s a többi itt lakó népek rovására.

Mi sohasem térünk el az igazságoknak
szolgálatától és ez az oka annak, hogy
most emelt fővel lépünk át harminckette-
dik évfolyamunk küszöbét, testvéri szeretet-
tel köszöntve a többi nemzeteket, akik közül
egyesek talán ebben a percben is azon dol-
goznak, hogy nekünk ártassanak. Mi hi-
szünk a mi igazságunkban és a mi igazsá-
gunk a mi jövőnk.

S a Brassói Lapok olvasótáborára ezt az
évet is megnövekedve fogja túlhaladni, a
hogy őszinte hálával elmondhatjuk, hogy
ma is nagyobb, mint a múlt évén volt. És is-
mét önzőnek majd hozzánk az előfizetések,
amelyek a mi létünknek egyetlen alapjait
szolgáltatják s ebben az évben ismét egyek
leszünk a közönséggel és a mi igazságunkkal.

A BRASSÓI LAPOK előfizetési díjai: évre
800 lej, félévre 420 lej, negyedévre 220 lej, egy
hónapra 80 'e'

Bármely felekezet napjai, tanítói és tanárai,
nemkülönbözve az állami iskolai tanítók és tanárok
is a fenti előfizetési díjaknak csak a felét fizetik.

Az előfizetési díj legkönnyebben postautal-
ványon küldhető be a kiadóhivatal címére.

Előfizetőink 25 százalék kedvezményt kapnak
minden könyv után, amely a Brassói Lapok könyv-
osztályának kiadványa. Árjegyzékét kívánságára
bárkinek portómentesen küldünk.

— Mi a jövő programja?

— A jövő hónapban visszautazom Páris-
ba, ahova a Gaumont-hoz fűz hosszabb szer-
ződés. Most fejeztünk be egy nagyon érdekes
filmet, Pierre Benoit »La chatelaine du Li-
ban« című filmjét, amelynek szűzsége rend-
kívül érdekes. A riff-kabók harcslntere
játsszik ez a film, és a darabban törté-
hűséggel, történelmi megvilágításban ad,
a riff-kabil háborút. Ez a film szinte propa-
gandisztikus jelleggel bír, mert meg akarja
cáfolni az angol közléseket, amelyek fran-
cia kegyetlenkedésekről számolnak be. A fil-
met októberben mutatták be a gyár próba-
vásznán óriási siker mellett, de a nyilvános
bemutató még nem történt meg — mert
az egyes jeleneteket újra fotografálják. Ma-
gyarországon valószínűleg decemberben ke-
rül bemutatásra. A film női főszereplője Ar-
lette Marschall, aki amellelt, hogy nagyszerű
film-művésznő, ragyogó szép nő is.

A magyar filmgyártás iránt érdeklődtünk
ezután.

— Sajnos, valóban csak a jövőjéről lehet
beszélni, mert a jelen magyar filmgyártás
Csipke Rózsika álmát alussza. A kormány-
rendeletek nem segítnek, nagy vállalkozási
kedv kellene, amely megindíthatná a magyar
filmgyártást. És ez hiányzik. Van ugyan ér-
deklődés, de inkább csak a művészek és a
filmen elhelyezkedni akarók részéről, de ami
a legszükségesebb, a tőke, huzódzik a film-
gyártástól. Amikor hazajöttem, egy francia
tőke vállalat ajánlatát hoztam, amelyhez egy
ugyanolyan nagyságu magyar tőke jelentke-
zése lett volna szükséges, s megindulhatott
volna a magyar filmgyártás. De bizony tár-
gyalásaim eredménytelenek voltak és meg-
húsult a terv egy nagy filmgyár létesítésére.

— A magyar filmművészek mind kül-
földön helyezkedtek el. Korda Mária, Lucie
Dorian, Putty Lia Eszterházy Agnes, Huszár
Károly és a többiek, valamint a rendezők is
mostan javarészt Németországban, azonki-
vül Franciaországban és Amerikában dolgoz-
nak.

— Lapunk olvasóinak és barátaink-
nak boldog új évet kívánunk.

— Ferencz József püspök jobban van.
Kolozsvárról jelentik: Közlöttük, hogy Fe-
rencz József unitárius püspököt néhány nap-
pal ezelőtt súlyos szerencsétlenség verta s
csípőcsontszűződése miatt szanatóriumi ápo-
lás alá vették. Értesülésünk szerint az agg
püspök állapotában öröndetes javulás állott
be, úgy, hogy rövid idő múlva elhagyhat-
ja a szanatóriumot.

— A Magyar Párt nem jelent államot
az államban. Nagykárolyból jelentik: Dr.
Pavel Constantin zilahi prefektus a na-
pokban Nagykárolyban járt, ahol örömet
fejezte ki az Országos Magyar Párt nagy-
károlyi tagozatának megalakulása felett.

— Hiszem és tudom — mondotta, — hogy
a Magyar Párt nem jelent államot az ál-
lamban, hanem — erre ígéretet is kaptam
a tagozat elnökétől — egy az ország
boldogulásáért is dolgozó pártot, amelyik
az ellentéteket ki akarja simítani, hogy
harmóniát teremtsen az itt élő népek
között.

— Meghalt a Tiszaeszlári vérvád egyik
vádoltja. Nagykárolyból jelentik: A na-
pokban meghalt Tiszaeszláron a 44 évvel
ezelőtti vérvád egyik legjellegzetesebb,
legmarkánsabb alakja Grósz Márton, akit
annak idején azzal vádoltak, hogy a tem-
plomban megölt Solymosy Eszter hullá-
ját a Tiszához szállította. Grósz Márton
ártatlansága kiderülése emlékére templo-
mot építtetett Tiszaeszláron, ahonnan so-

Kinek kell?

egészség, erő, nyugodtság?
Az használjon DIANA SÓS-
BORSZESZT, mert az külső-
leg mint bedörzsölés, mint bel-
sőleg, cukorra csepegtetve ki-
váló hatásu. Részletes haszná-
lati utasítás minden üvegnél.

ha nem mert kimozdulni, mert félt, hogy másutt talál meghalni mint ott, ahová legkeservesebb emlékei kötöttek. Grósz Márton Jókai második feleségének, Nagy Belának a nagybátyja.

— **Marosvásárhelyen banketten bucsuztatták el a Brassóba helyezett táblabírákat.** Marosvásárhelyről jelentik: Tudvalevő, hogy a királyi ítélőtábla kétértelműségével a bírói kar egy része Brassóba távozik. A Brassóba kinevezett elnök és bírák tiszteletére tegnap este 157 terítékes bankett volt a kulturpalota tükörszobájában. Az első felköszöntőt Jonescu prefektus mondotta az ország első igazságosztó bírójára, a királyra. Baran Aurél új tábla: elnök a távozó kartársakat bucsuztatta, dr. Baciú Aurél, az ügyvédi kamara elnöke beszédében kiemelte, hogy Marosvásárhelyen a legtelejesebb egyetértés uralkodott a távozó bírák és az ügyvédek közt, s reméli, hogy a harmónia meglesz Brassóban is. Dr. Dandea a város nevében, Raianu ügyész az ügyészség nevében bucsuzott el a távozó táblabíráktól.

— **Bűnügyi eljárás hetven új földbirtokos ellen.** Nagykárolyból jelentik: A szatmármegyei gazdasági tanács fellejtésére eljárást indított a rendőrség hetven most földhöz jutott új földbirtokos ellen. Az új földtulajdonosok a földjeik környékén talált fákat kivagdosták és elhasználták, sőt nagy részét vidékre szállították el. Az így kivágott fák mennyiségét 7—8 vagonra becsülik.

— **Máramarosmegyében felállítanak még egy járásbírószéket.** Tudósítónk jelenti: Az igazságügyminiszteriumból rendelkezett érkezett a máramarosmegyei törvényhozásnak, amelynek értelmében január elsejétől kezdve a megye területén Dragomérfalván még egy járásbírószéket fognak felállítani. Érdekes, hogy arról nem érkezett rendelkezés, hogy kinek neveznek ki Dragomérfalvára járásbíróknak, hiszen a jogkereső közönség nagy hátrányára Máramarosmegyén olyan nagy a bíróhiány, hogy a bírák létszámából lehetetlen egy járásbíró Dragomérfalvára helyezni. A helyzet eddig az, hogy Dragomérfalván lesz járásbírószék, de nem lesz — járásbíró.

— **Beniczky nem kap kegyelmet.** Budapestről jelentik: Az Új Nemzedék írja, hogy Beniczky Ödön valószínűleg nem kap kegyelmet. Ennek oka az, hogy a börtönben egyáltalán nem tanúsított olyan magatartást, amelynek alapján az igazságügyminiszter megkegyelmezhetett volna neki. Ugyésem semmi intézkedés nem történt.

Január elsején indul meg a román—jugoszláv vasúti forgalom. Temesvárról jelentik: Megirtuk már, hogy január 1-én a vasúti közlekedés megindul Románia és Jugoszlávia között. E napon a forgalmat felveszik a buzdias—temesvári vonalon. Tegnap Christea temesvári vasúti szubdirektor egy bizottság élén megjelent Bázias állomáson, amelyen a vasúti forgalom már évek óta szünetelt. Új főnöknek Bucurescu govasdai állomásfőnököt iktatta be, majd intézkedett, hogy az állomási épületet sűrűn felszereljük, hogy a követelményeknek megfeleljen. Az első vonat új reggelén Temesvárról indul el. Báziasról pedig este jön vissza. Naponként egyelőre két vonatként fogja a forgalmat lebonyolítani. Mivel a vonat Temesvártól Báziasig jugoszláv területen is áthalad, az utasoknak kötelességük az illetékes román szigurancától 5 napra érvényes határátkelési igazolványt vátalni. Ezzel az igazolvánnyal azonban nem szabad az utközben eső fehértemplom és Versecen leszállani. Ugyancsak megindul a forgalom Temesvár és Modos között. Viszont a temesvár—párdányi vonal most még nem nyílik meg, mert Párdányi hat kilométer hosszúságban a vasúti sínek még mindig fel vannak szedve.

— **Szatmáron akarják felállítani az északi romániai kereskedelmi és iparkamarát.** Szatmárról jelentik: Jelentettük már, hogy Szat-

máron rövidesen felállítják az északromániai kereskedelmi és iparkamarát. Alig jutott a hír nyilvánosságra, megindult az akció, hogy az új intézményt is Nagybanán állítsák fel. Dr. Dragos Teofil liberális képviselő, aki a Szatmár ellenes mozgalom élén áll, kijelentette, hogy a kamarát is Nagybanán fogják felállítani. Ez a kijelentés Szatmáron óriási konsternációt keltett, s az ellenmozgalom azonnal megindult. Közgazdasági körök képtelenségnek tartják azt, hogy a kamarát a jelentéktelen Nagybanán állítsák fel.

— **Bizományosaink figyelmébe.** A Brassói Lapok 1926. évi naptárai iránt várhatóan nagy érdeklődés mutatkozik. S mivel tapasztalataink szerint a legtöbb olvasónk csak újév után szerzi be naptárát, másrészt pedig szeretnők, ha korlátozott készletünkben első sorban bizományosaink igényeit elégítsük ki: ezúton is felhívjuk mindazon bizományosainkat, a kiknél naptáraink elfogytak, vagy kifogyófélben vannak, hogy utánrendeléseiket sűrűn küldjék be, illetőleg, hogy gondoskodjanak idejében megfelelő készletről. **Brassói Lapok Könyvosztálya.**

— **Mussolini lánya kitüntetéssel kapott.** Rómából táviratozzák, hogy Mussolini lányát, Eddát ezüst vitézségi éremmel tüntették ki, mert az Adriából kimentett egy fuldoklót.

— **Felbontották Dienzl Oszkár bucsuleveit.** Budapestről jelentik: Tegnap bontották fel Dienzl Oszkár bucsuleveit. Egy levelet első feleségének, Rácz Emmának, egy levelet pedig ügyvédjének, Kun Arminnak írt. Kun Armin az újságíróknak kijelentette, hogy Dienzl volt feleségének részletesen megmagyarázta, mi vitte öngyilkosságra a művészt. Szerinte Dienzl második házassága boldogtalan volt és azzal a gondfahosszal foglalkozott, hogy elváljék és ismét Rácz Emmát veszi feleségül. Dienzlnek — mondotta az ügyvéd — anyagi gondjai nem voltak. Hagyatékának legértékesebb része a bélyeggyűjteménye, nagy vagyont képvisel. A tragikus végű művész egész vagyonát első feleségére hagyta.

— **Ajánlatok kiosztás.** A brassói református templom szegényeinek az 6-évi kenyér és pénzsegély kiosztás 6-évi utolsó napján d. u. 6 órakor tartandó istentisztelet végzetével lesz a tanácssteremben. A ref. egyház vezetője ezúttal is hálás köszönetet mond a jó szívetű adakozóknak és kéri, hogy a kenyér adományokat legkésőbb d. u. 5 óráig juttassák el az egyházi hivatalba (Ötvös-u. 3).

— **A Brassói Magyar Dalárda választmány szombaton, január hó 2-án este nyolc órakor a próbahelyiségben rendes ülést tart, melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.**

— **Hirtelen halál a szállodában.** Temesvárról jelentik: Tegnapelőtt este ideérkezett Platamona Constantin a közlekedésügyi miniszterium vezérfelügyelője, aki a pályaudvaron egy tisztviselői vendégszobában szállt meg. Tegnap a takarító a szoba ajtaját zárva találta, de emiatt semmi rosszat sem sejtett. Ma azonban, hogy a lakást megmindent zárva találta, a szobát bizottságilag nyitatta ki. A vezérinspektort ágyában levetkőzve, összeszorított öklével, halva találták. Az orvos megállapította, hogy a vezérinspektort szívizélhűdés ölte meg és legalább harminchat órája halott. A ruhájában talált receptekből megállapították, hogy Platamona Constantinnak erős szívbaja volt. A holttestet Bukarestbe szállítják.

— **Az izr. nőegylet apacsballja.** Január 9-ike az álarcos apacsball napja. Hamarosan közeledik. Az apacsok egész sorozata csoportosan fog felvonulni zajos jó kedéllyel és ehhez a tanczenél a híres pesti Kozák Pista zenekara szolgáltatja, míg a kékteremben a közkedvelt Áxins Gyula jazzbandja fogja szórakoztatni a közönséget. A rendezőség kéri, hogy akik tévedésből meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, szíveskedjenek Deutsch Ármannéhoz fordulni, mert az álarcosoknak kötelező a meghívó.

— **Temesváron újabb emelkedés az élelmi szerkelet.** Temesvárról jelentik: A város januári élelmemaximálásánál felemelte a liszt és a kenyér árát azzal az indoklással, hogy a buza már a termelőnél 920 lej. A liszt ab malom 16, 13 és 10 lej, detailban 17, 14 és 11 lej, a kenyér 15 13 és 11 lej különként. A káfi és a zsemlye egy lej marad. A közönség a marhahús árának négy lejjel való leszállítását kérte. A mászárások azonban megmaradtak az eddigi árainál, csak a disznóhúsra csökkent 46, 44 és 42 lejről 42 és 40 lejre.

— **Reflektőr hullt a pincében.** Szatmárról jelentik: Egyik főtéri ház pincéjében egy teljesen meztelen férfihullát fedezték föl. Az orvosi vélemény szerint a hulla, amely teljesen össze van száradva, már hónapok óta hever a pincében. A rendőrség valószínűnek tartja, hogy bűncselekmény történt. A nyomozás nagy apparátussal folyik.

— **Eljegyzés.** Mózes János és Vizi Mariska jegyesek. Minden külön értesítés helyett

(*) **Frappáns hatású arcszépítő és finomító a Földes Margit creme.** Zsirtalan ártalmatlan, rögtön szépit. Szüntet szeplőt, ráncokat.

— **Dr. med. Arnold Arz von Straussenberg,** a feleki (Avrig) szanatórium (hydroterapia) vezető orvosa rendel a felveendő betegek részére naponta 4—5-ig Nagyszeben, Carmen Sylva út 8 szám, ezenkívül hetenként 3-szor délelőtt a szanatóriumban Feleken (Szeben vármegye, posta és vasút állomás Avrig).

— **Elsőrendű menyasszonyi felvételek készülnék** Keresztes fényképész műtermében. Brassó, Kapu-ucca 2. sz. Hívásra vidékre is megyek.

(*) **Okvetlen nézze meg az Apolló Mozgó mai műsorát.**

(*) **Szenzációs lesz az Apolló újévi műsora.** Pénteken, január elsején »A kétségbeesés hídja« Dorian filmremek és »A vörös macska« detektív filmsláger (Recordfilm) lesz egyszerre vetítve. 2—3—4-én »A bánatos utca«, az 1926. év legnagyobb filmeseménye Hugo Bettauer híres regénye után. A főszerepeket a filmművészet legnagyobbjai: Eszterházy Ágnes grófnő, Asta Nilsen, Werner Krauss játsszák. Jön: »Művészvér« Colinnal és Petroviccsal a főszerepekben.

(*) **Modern Mozgó.** Pat és Patachon a közönség kedvencei új napján újból itt lesznek, hogy boldog új évet kívánjanak az éretlenek rajongó közönségnek. »Filmfőrt« című Pat és Patachon vígjáték a legjobb az összegek között. Jön: »A postagözös rabló« (Modern kalózkodó) hatalmas kalandor szenzáció.

— **Orvosi körökből.** Dr. Leonharut János magánlakása Brassóban, Tömös-ucca 1. szám alatt van 205 telefonszámmal.

(*) **Nyilatkozat.** A személyazonossági igazolványokhoz szükséges fényképek elkészítésére vonatkozó hirdetéseimre hivatkozva félreértések elkerülése végett kijelentem, hogy ezek az igazolványfényképek nem csak az én, hanem Brassó minden más fényképészeti műtermében is megrendelhetők. Lang Henrik udvari fényképész.

— **Régi királyságbeli Perrendtartás Erdélyben és élelmelelő szakaszai.** Fordította dr. Voszka István udvarhelyi kir. ügyész és Gencsy Gyula. A 128 oldal terjedelmű, zsebkönyv alakú munka különös előnye, hogy a magyar fordításon kívül a teljes román szöveget is tartalmazza s így az érdeklő jogászok az eredeti terminus-technikusokat is el-sajátíthatják belőle. Ára 80 lej.

(*) **Köhögés, rekedtség, hurut ellen legjobb a valódi RETIN-Y-féle pemeleficucorka.** Mindenütt kapható.

Broadcasting rádión hallgat az egész világ



Engedéllyel együtt prompt szállít Broadcasting eredeti és bányai vezérképviselet. Cluj, Strada Jorga 3.

Az **APOLLO** 1926 évi
legszenzációsabb filmeseménye:
A bánatos utca

KÖZGAZDASÁG

A kormány Erdély ipari érdekeit teljesen elhanyagolta

Az idejétmúlt vámtarifák gyöngítik az ország iparát — Az üzemlebontások oka a fémiparban

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától) Amikor a jelenlegi kormány, 1922-ben átvette az ország vezetését, hangos szólammal sietett világgá kürtölni gazdasági programját. Ennek a programnak gerincét alkotta az ország nyersanyagának a kihasználása, a belső szükségletek előállítása az ország belső erőforrásainak felhasználásával. A kormány a probléma megoldására célul tűzte ki a hazai ipar feltételeinek és felvirágoztatását az ipari termelés fokozását. Igéretet tett arra, hogy ebből a célból a behozatali vámtarifát az iparpártoló és védővámrendszerre fogja átdolgozni. Ezzel a kérdéssel is azonban úgy van a liberális kormány, mint sok más nagyhangú ígéretével: e nagy horderejű probléma megoldásáig alig jutottak el a tanulmányozás és bizottsági tárgyalások stádiumáig. Itt-ott egy-egy módosítást életbe léptettek, alkalmasszerűleg a vámtarifa egyes pontozatait módosították, ámde most, 1926. elején a behozatali vámtarifa sok-sok tételével pontosan ugyanabban a stádiumban van, mint 1922-ben ilyenkor, amikor a kormány először tette tanulmányozás tárgyává a hazai ipar fellendítésének problémáját.

Azóta év, tett év után. Nagy és kis reformokat, néhány jót és hasznosat, még több rosszat és haszontalant valósítottak meg, a törvényhozások egész arzenálját zúdították rá az országra, azonban ezt a lényeges és fontos problémát huzzák, halasztották, s jelenleg is abban a stádiumban van a vámtarifa problémájának megoldása, hogy sok időnek kell még eltelnie, míg az új vámtarifa életbe léphet.

Pedig a gazdasági érdekeltségek a kérdést állandóan felszínen tartották. A kereskedelmi és iparkamarák szüntelen buzgalommal hívták fel a kormányt, figyelmét erre a fontos kérdésre, a Gyáriparosok Országos Szövetsége meg határt nem ismerő kitartással deputációzott és memorandumozott a kormányhoz, míg végre annyira tudta vinni a dolgot, hogy a kormány az érdekeltektől gazdasági körök és iparkamarák szakvéleményének összegyűjtését elhatározta. Az adatok össze is gyűltek, ámde a kormány ezeknek feldolgozását és egységesítését oly hosszadalmas eljárásnak vetette alá, hogy az ország ipara a mesterségesen táplált idővesztéssel tovább pangásnak és veszedelmeknek van kitéve. Pedig az érdekeltektől gazdasági körök adatokkal és reális számokkal bizonyították be, hogy a jelenlegi vámtarifa nem csak idejét múlt anarchizmus, hanem az ország közgazdaságára egyenesen romboló hatása. A kormány mulasztásából azok az iparágak, melyek ma virágzó helyzetben lehetnének, napról-napra jobban sorvadnak, mások pedig a legkedvezőbb esetben alig vegetálnak.

Nem áll módunkban ez alkalommal az ipar valamennyi ágán és a cikkek hosszú sorozatán végigfutni, hogy számszerű összehasonlításokat tegyünk a jelenlegi vámrendszer tarthatatlanságáról. Most csak egy példára utalunk, melyből a helyzet anomáliája teljesen kiviláglik.

Tudvalevő, hogy a régi Romániának nem volt számottevő vas- és fémipara. Így természetes, hogy az sem volt, amit megvéden. A behozatali vámtarifa a fémipari cikkekre követelésként igen alacsony volt. Erdély, Besszarábia csatolásával azonban megváltozott a helyzet: Románia értékes vashányakkal gazdagodott s jelentős fém-

iparhoz jutott. Ezzel azonban nem számoltak a kormányok. Az első talán azért, mert nem érték még rá a probléma megoldására, a liberális kormány meg valószínűleg ezet a kérdéssel is úgy járt el, mint a többi feladattal az egységesítési lázban, hogy a tényleges helyzet figyelmen kívül hagyásával a régi királyságbeli törvényeket, rendeleteket s helyzetet ráhuzta a csatolt területekre is. Így jutott Erdély fémipara a régi királyság alacsony vámtarifájához. Ez a vámtarifa arányparitáson értékeléssel azonban a lejárválációja folytán ma még alacsonyabb, mint amilyen volt a háború előtt, bár akkor Romániában fémiparról alig lehetett beszélni.

Szinte azt kell gondolnunk, hogy a liberális mentalitás azzal, hogy a fejlett erdélyi ipart oly hosszú ideig védtelenül hagyta, kiszolgáltatva a külföldi erős versenynek, tervszerűen járt el, mert a gazdasági egységesítésre törvő célját Erdély gazdasági nyomásával így remélte elérni.

Alább néhány számadatot közlünk, melyek világosan mutatják, hogy az idejétmúlt vámtarifának a fentartása nemcsak Románia eddigi gazdasági életében, hanem a külföldön is egyenesen példa nélkül való, holott az ország fémipara elég gazdag és fejlett ahhoz, hogy a belső szükségleteket fedezni tudja. Így pedig rengeteg pénz maradna az országban, ami ma külföldre vándorol.

Íme a vámtételek: A sinvas Romániában a háború előtt 5 aranylejes behozatali vámmal volt megvédve métermézsámként; ma ez a vámtétel négy aranylej. Ugyanerre a cikkre a vámtétel Csehszlovákiában 10.20—10.80 aranylej, Olaszországban 10.20 Jugoszláviában 12, Lengyelországban 10, Magyarországon 7.35 aranylej.

Hengerelt vas váma Romániában a háború előtt száz kilogrammonként 0.30, aranylej volt, ma 0.17 aranylej. Külföldön ezek a vámtételek: Csehszlovákiában 7.20 aranylej, Lengyelországban 6.25, Magyarországon 5.25 aranylej.

A nyersvas váma a háború előtt, mikor nem volt még fémipar az országban, száz kilogrammonként 0.05 aranylej volt, ma 0.02 aranylej. Akkor tehát, mikor nem volt mit megvédeni, két és félszer akkora volt a behozatali vám, mint ma. Csehszlovákiában a vámtétel erre a cikkre 2.85, Lengyelországban 4.13 aranylej, bár ezekben az államokban fejlettebb a fémipar, mint nálunk. Németországban, eléggé szilárd kohászati és fémiparral, 1.2 aranylej a vámtétel, Magyarországon 2.62, Jugoszláviában 3 aranylej.

Hengerelt vastáblák és lemezek váma nálunk száz kilogrammonként 4—6 lej, Csehszlovákiában 17.10, Olaszországban 13.60—21, Jugoszláviában 12—16 aranylej.

Ez a néhány adat is mutatja azt az arányt, hogy a jelenlegi vámtarifa mennyire maradi a multhoz és a szomszédos országokhoz képest, melyek iparukat védővám-mal támogatják.

Íme ilyen körülmények között érthető nemcsak az, hogy iparunk nem tud előre haladni és kifejlődni, hanem az is, hogy miért volt kénytelen az utóbbi időben olyan sok üzem és vállalat, első sorban éppen a fémipar terén, üzemét kiépíteni s alkalmazottainak elbocsátásával a munkanélküliek számát szaporítani.

1:2 arányban követeli a magyar állam a Haditermény adósságok kifizetését

A párisi döntőbírószám elé kerül a per

MÁRAMAROSSZIGET. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A nemzetközi újonnan megállapított gazdasági konvenciók értelmében a párisi döntőbírószám úgy határozott, hogy a román állam köteles megfizetni a magyar államnak a Haditerménytartozásokat.

A magyar állam nagyon sok erdélyi megyétől követeli a Haditermény miatt tartozás

megfizetését, de a legtöbbet Máramarosmegyétől követeli. A Haditermény ugyanis a háború alatt ép az inségsújtotta Máramarosban fejtett ki nagy tevékenységet és látta el a máramaros népet terménnyel.

A napokban érkezett meg a magyar államkincstártól a felszólítás Máramaros megye közigazgatási bizottságához, amely szerint

a magyar állam 1:2 arányban hat és félmillió koronát kér lejjben Máramarosmegyétől

a Haditerménnyel fennálló tartozás megfizetésére. Jellemző Románia külügyi szolgálatára, hogy Románia megbízottai még annyira sem voltak elelől tájékozottak, hogy a tárgyalások folyamán a megyék megbízottaival való értekezlet megtartásától tették függővé válaszukat. A külügyi kormány delegátusai még azt sem tudták, hogy Máramarosmegyét a békeszerződés kettévágta és a nagyobbik részt Csehszlovákiának ítélte oda.

Ép ezért, az információk beszerzése céljából Bukarestbe rendelték Dán György szubprefektust, aki eleferálta az ügy állását. Dán György szubprefektus elismerte a tartozást, de egy fontos körülményre hívta fel illetékes körök véleményét. Arra ugyanis, hogy a Haditermény adósság megfizetésében el kell marasztalni a Csehszvágnak jutott Máramarosmegyét is, hiszen annak a most újonnan kreált megyének a lakossága szintén részesült a Haditermény által elosztott javakból.

Dán György szubprefektus már visszaérkezett Bukarestből és mint értesülünk, ebben az ügyben — most már a helyzet tisztázása után — a párisi döntőbírószám fog ítélni.

Egyelőre nem lép életbe a CFR. autonómiája

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kolozsvári államvasutak üzemeltetése ma délelőtt Bukarestből távirati rendeltetést kapott, mely szerint az államvasutaknak január elsejére tervezett útszervezését elhalasztották április elsejére.

Új adókat akarnak behozni

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Bukarest egyes köreiben arról beszélnek, hogy bizonyos adókon kívül, melyeket jelenleg egy bizottság tanulmányoz, még újabb adókat készítenek elő, melyeket nemcsak a gyakorlatba is át akar vinni. Anélkül, hogy a tervezetek előzetes kritikájába bocsátkoznánk, idézzük egy francia pénzügyminiszternek a mondását, mely szerint nem jó, hogy a jó adózatok fizetése csak azért, mert szomszédjaik nem tesznek eleget pénzügyi kötelezettségeiknek. Hivatkozhatunk arra az eredményre is, melyet a legjobb európai pénzügyi laboratóriumban állapítottak meg, hogy valahányszor új adókat hoznak be bizonyos határon, a bevételek csökkennek.

A MAI PÉNZPIAC

Szerda, december 30

A világpiacon a nyugati valuták mutatnak némi ingadozást.

A belső piacon üzletelen helyzet jórészt változatlan árfolyamokkal. Délben egy svájci frank 42.35 lej, egy dollár 217 és háromnegyed, egy angol font 1062, egy francia frank 8.20, egy olasz lira 8.84, egy cseh korona 6.50, egy shilling 30.95, egy dinár 3.90, egy aranyárka 52.25, egy lejért 322 magyar korona.

Zürich. Devizák (zárjelben a tegnapi zárlattól való eltérések). Nyitás: száz német márka 123.05 (+05), egy dollár 5.17 és fél (+háromnegyed), egy angol font 25.08 és fél (+1), száz francia frank 20.87 és fél (+1 és

(* Székrekedésnél, emésztési zavaroknál és vértódulásoknál reggel éhgyomorra 1 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet iszunk. A belorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a Ferenc József-víz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Őn szép lesz!

Ha gondoskodik róla, hogy emésztése mindig rendszeres legyen. Ezt a legbiztosabban a jóízű KOPROL hashajtó vértisztítóval éri el.

Bőrkabátok	Uri szabóság! CONCURENTA	Amerikánus
Bekecsok	Saját készítményű kész-ruha raktár.	Raglánok
Szővetraktár	* Brassó, Tehénplac 4. (A fürdővel szemben.)	Gyermekruha

Fontos mezőgazdák részére!

Allandóan raktáron:
International Mc Cornick—ma-
gánjáró traktorok,
Fordson—traktorok,
Ruston és Máv cséplőgépek,
Gazdasági Ford teherautók,
Ford-chassis és Touring autók,
Deutzi favágó gépek,

valamint az összes gazdasági gépek
és eszközök jutányos áron, előnyös
fizetési feltételek mellett kaphatók az

Erdélyi Szász Gazd. Egyesület
barcasági gépcsarnoka

A. Markó és Tsa. cégnél

Brassó, Hosszu-utca 137 szám alatt.
Telefon szám 236.

SILVANIA MŰSZAKI RÉSZV.-TÁRS.

BRASSÓ, KORHAZ-UTCA 64 SZ.
SÜRGÖNYCÍM „SILVANIA”. TELEFON: 89 és 125

Allandó nagy választék mindennemű
műszaki anyagokban és szerszámokban

u. m.: Asbestárak Csapágyfémek Csavarkulcsok Csavarmetszők Csiszolóárak Forrasztólámpák Fűrészárak Fogók	Gummiárak Gyalukések Kenőszelencék Klingertestek Lackok Mérőeszközök Mollerup olajozók Olajozók	Örellenőrző órák Reszelők Satuk Szijjak Tömítések Üllők stb. stb.
---	--	--

Fa- és vas megmunkáló-gépek, benzin és elektromotorok.



**Osram égővel érünk
el jobb világítást**

TŰZ és VILLÁM

ellen ugyan nem, de annak káros gazdasági következményei ellen legjobban véd egy jó biztosítási kötvény.

„STEUA ROMÂNIEI“

Román Biztosító Társaság Bukarestben.

Erdélyrészi igazgatóság: Brassó, Buzasor 9/II. szám.

Helyi vezértügynökség: Virágsor 12 szám. Telefon 1—81

Vezér- és főügynökségek az ország minden városában.

KARTELLEN KIVÜL!

Gazdák és kertészek figyelmébe!
Erfurti, dániai és hollandiai
vetőmagvaink megérkeztek.

Gabonamagvak
Olajosmagvak
Heremagvak
Főzelékmagvak

Virágmagvak
Virághagymák
Fűmagvak
Takarmányrépamagvak

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

„Mezőgazdák”

22 kereskedelmi részvénytársaság, Arad. 22

*Boldog, boldogtalannak
boldog ujéve lesz, ha
Lévaynál szepesi vásznat részletre vesz!*

Részletfizetési rendszer!

Részletfizetési rendszer!

Szepességi Vászon

hóvirág
kelengye
sárga róza
kék
sifon
bátiszt
lepedő stb.

Részletfizetési rendszer!

*A világhírű szepességi vásznak egyedüli
romániai lerakata,*

Lévay Sándor & Co.
Brassó, Cérna-utca 7.

Részletfizetési rendszer!

MÁV. gépgyár kizárólagos erdélyrészi képviselője.
Cséplőgépek párosítva **FORDSON**
traktorokkal. Benzin-, nyersolaj- és
szívógázmotorok, lokomobílok 1—100 lóerőig

WORNER malomépítészeti gyár egyedárusítója
legmodernebb malmi gépek: siksziták, koptatók, stb.,
továbbá eredeti **GANZ**-gyártmányu hengerek,
DUFOR szitaselymek, **MARCHEGGI**
gépgyár famegmunkáló és téglagyári gépei

RESICAI mezőgazdasági gépgyár gyártmányai egyedárusítója.

OLAJAK, kenőolaj, benzin, petroleum waggon- és hordótelekben
legolcsóbb áron kedvező fizetési feltételekkel

E-C-O-N-O-M-I-A

Kereskedelmi és Ipari R. T. ORADEA. — Sürgőnycím: Coloniale.

— Kérje 1926. évi árjegyzékünket. —

Rudolf Mosse hirdetés

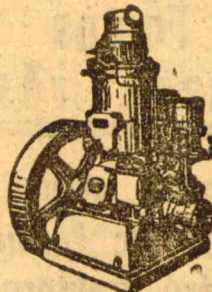
12791

Ecet-, tej-, lúg-, cukor-, kénsav- és szesz-

mérők,

valamint vapore-méterek, gőzgépek, vil-
lamos mozdonyok karácsonyi aján-
dékra Ilyés Károly-nál, Kapu-u. 48.

12780



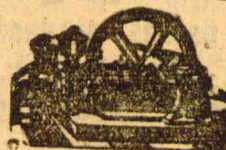
**MOTOROK
LOKOMOBÍLOK**

benzin, szivógáz, petroleum és

NYERSOLAJ

hajtásra

3-tól 120 H. P.-ig



Legkisebb fűtőanyag fogyasztás.
Kezelést nem igényel.
Azonnal szállítható.

OSER & BAUER, A.G.

WIEN XX., Dresdnerstrasse 81—85.

Rádiókészüléket

legjobban és legolcsóbban a

Radio Technica-nál

Brassó, Vasut-utca 39
szerezhet be.

Képviseltek:

Dacia, Marosvásárhely
Binder, Medgyes
Hermes, Fogaras
Reparator, Csikszerecs.



Raktáron: Rádiókészülékek, anód-ele-
mek, fűtő-akkumulátorok, hangosan
beszélők.

A bukaresti főposta autorizációja alapján
magas antennák szerelését szakszerecs
végezzük.

Az Erdélyi Ipar- és Kereskedelmi Bank Rt.

Vesz és elad

valutákat és devizákat.

Elfogad

átutalásokat

a bel- és külföld bármelyik piacára.

Brassó

Kamatotzat

**takarék- és folyószámla-
betéteket.**

Vállalja az összes a bankszakmába vágó üz-
letek lebonyolítását

a legelőnyösebb feltételek mellett.

Sürgőnycím: INDUSTRIEBANK. Telefon: 6—51. Devizaosztály: 621, 2—53, 5—54.

Rendkívüli alkalom! Elegáns és olcsó ruházkodás!

Ertesítem Brassó és vidéke n. é. közönségét, hogy kedvező szövetbevédsérlásaim folytán angol és belföldi szövetújdonságokkal dúsán felszerelt raktáram összes szövetárait

2181
15%

árleszállítással bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére. — Elsőrendű kivitelben készítek télikabátokat, öltönyöket stb.

KÓSA ALBERT

szabó-üzlete

Brassó, Kolostor-ucca 29. szám.

Cipészek figyelmébe!

Felhívom b. figyelmüket cipőfelsőrészkesztő műhelyemre, hol állandóan raktáron vannak a legszebb és legjobb anyagból készült cipő felsőrészek. Ugyanígy raktáron tartok mindenféle bőröket. Mértékutáni cipőfelsőrészeket a legköltségtesebb árral készítek. Vidéki megrendeléseket postán azonnal elintézek.

BALOGH S.

KAPU-UTCA 22, I. emelet.

12730

BOUQUET

D'ORIGAN

CH. DUPRÉ

EAU DE COLOGNE
SAVON
POUDRA
CREMA



FERITIVA DE IMITATIUNI

Ügyvédjelöltet és gyakorlott irnokot

keres dr. Fábán László ügyvéd, Baraolt-Barót. Ajánlatok fizetési feltételekkel közvetlenül az íródához küldendő. 5015



Reklámunkat mindenki a tenyerében hordja!

Ha van otthon M. M. konzerv —

2179 — nincs már semmi gondja.

Tetrarch keményítő,

az ujonnan legmodernebbül berendezett „Banat” Keményítőgyár és Terményértékesítő, Lovrin Banat, gyártmánya elsőrangú minőségénél fogva nélkülözhetetlen úgy az iparban, mint háztartásokban. Kapható minden jobb fűszer- és gyarmatárkereskedésben, csakis Tetrarch keményítő név alatt. — Vezérképviselő:

„Svabia” Kereskedelmi Áruház R.-T., Timișoara, I. Lloyd-sor 10.



Főtér, Buzasor 9 sz. a.

találja a legnagyobb választékot

órák, arany, ezüst, kinaezüst, Aragonit és optikai cikkekben !!!

Olcsón és szolidan lesz ott kiszolgálva régi arany és ezüst beváltás!

Fényképezőgépek

legnagyobb választékban

GUST HERMANN

fényképezési és sportruházában

Brassó, Rózsa-tér 19.

Matrac-gradli Butorszövet Kárpitoskellék

HAVAS DEZSŐ Gyár és fiók:
Timișoara. LUGOJ.

FIGYELEM!

Ki akar jól, olcsón és tisztán étkezni?

Az siessen és tegyen próbát az újjáalakított és átszervezett

„Transsylvania étterem”-ben!

Pontos, figyelmes és gyors kiszolgálás!

Hírneves szakácsok által készített izletes ételek és elsőrangú erdélyi és regáti fajborok.

Speciális ételek és italok

Román, német és zamatos magyar konyha.

Étlapok és kiszolgálás mindhárom nyelven, kipróbált és régi módszer szerint, kitűnő alkalmazottakkal!

Szolid és olcsó árak. A bonnement.

Bankettek, lakodalmak, ötőrai-teák, táncvigalmak stb. részére kellemes, tágas és jól fűtött termek állnak mindenkor rendelkezésre. / Intim mulatságok részére szeparé, záróra meghosszabbításával.

Elsőrangú szalon- és cigányzene!

A n. é. közönség szíves és meleg pártfogását kéri az új tulajdonos:

VASILIE DEJAN.



Legszebb ünnepi ajándék falvakban a legújabb

**„CONTINENTAL”
petróleum, gáz-
lámpa.**

Villanyfényt felülmúló 300 gyertyafény óránként 50 bani.

Continental Fény

Boroșineu, Județul Arad. Képviselőket keresünk! 11469

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű vevőkörömet, hogy üzletemet a Weisz Mihály-utcaból

Cérna-utca 7. szám

alá, saját házamba helyeztem át, -- hol továbbra is készítek úgy --

egyen-, mint polgári ruhákat.

Együttal felhívom a vasutasok b. figyelmét arra, hogy nálam vasuti sapkák és karszalagok a legjobb minőségűből és legolcsóbban készülnek. — Ezenkívül diák-, fiu- és leánysapkák nagy választékban.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérem, teljes tisztelettel

PETRU PAVEL.

SZÖNYEG-HÁZ

Asztali szőnyegek,

Butor-szövetek

Függönyök

Futószőnyegek

Gyapjú takarók

Nagy választék

ORENDI M. és Tsa.

Brassó, Kapu-u. 60 — Telefonszám: 340.

Autó képviselő

**Mercedes, Benz,
Mathis, Willys-Knight
és Overland**

luxus autók, kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók. SZÖKE-garage, Brassó, Kut-utca 46.



TEASZAKNA

arany

legnemesebb és legelőgottabb

Kursalon

keverékek

egyesítése, különleges teakeverék,
legfinomabb ízlással, kiadóságában
utóérhető, miáltal a közérmi-
nőségénél nem ártgabb.

Szívünk legmélyebb fájdalomával tudatjuk, hogy a mindnyájunk által nagyon szeretett hűség, szerető édes anyja, jó gyermek, testvér és rokon

Schmidt Ferencné
szül. Tinkl Irénke

életének 28-ik, boldog házasságának 3-ik évében f. hó 29-én d. e. váratlanul elhunyt.

Drága halottunk hült tetemét f. hó 31-én d. u. 4 órakor fogjuk a bolonyai róm. kath. temető kápolnájából a családi sírba örök nyugalomra helyezni.

Lelkiúdvéért az engesztelő szentmisé-
áldozat újév napján reggel 8 órakor lesz,
a róm. kath. plebánia templomban az
Egek Urának bemutatva.

Drága halottunk Isten veled,
pihenj csendesen!

Brassó, 1925. december hó 30-án.

A gyászoló család.

Megfagyott a keze, lába?

az Obermayer féle

Vilja krém

a legkitünőbb szer fagyás ellen.

Kapható minden gyógyszerárban.

**35 gyönyörű zenemű az új
Moravetz Karácsonyi Album**

szenzációs tartalma.

Ára 180— lej. * Megrendelhető a
Brassói Lapok Könyvostályától.

Societate pentru Comerciul cu Mașini de cusut



SINGER

BOURNE & COMP.
Brassó, Tehén-piac 7 sz.

Van szerencsénk a n. é. kö-
zönség b. tudomására hozni, hogy a

The „Singer” Manufacturing Co.

gyártmányaiból új varrógép- és villanymotor-szállítmány érkezett. **Singer varrógépek:**
családi, szabók, cipészek részére. Talp- szandál- és bakancs-varró gépek, zsákvarró-, tömő,
himző-, aszurozó- és gomblyukvarró-gépek, stb.

Villanymotorok varrógépek hajtására.

Allandó raktár: gépkatrészekben, tűk, cérnák, himzőpamut. **Kitűnő gépolajban,** stb.

Sf.-Gheorghe: Piața Reg. Maria 6. Eladás részletfizetésre is. Tg.-Săcuiesc: Str. Gare 8.

Varrógépek javítását szakszerűen, pontosan és jutányosan eszközöljük.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára 4 lei. — Vastagabb betűvel 8 lej. — Allást keresőknek 25% engedmény.
Legkisebb hirdetés ára 40 lej.

Aróhirdetéseket a fenti eredeti árak mellett bizonyosunknál is feladhat minden helységben, aki pontosan továbbítja azokat kiadóhivatalunkhoz. — Csak válaszbélyeggel felszerelt kérdezősködésekre válaszolunk.

**Személy szállító
autó-vállalat. —**
Jancsó. Telefon
5-30 Brassó, Fe-
kete-utca 44. 2234

Eladó egy ingaóra,
heverő diván és több bu-
tor. Simonnál, Kolostor-
utca 29. 5006

M. A. V. cséplőkre ren-
deléseket már most ve-
szünk előjegyzésbe, kétévi
részletfizetés mellett. Szál-
litunk azonkívül: motoro-
kat, lokomobilokat, trak-
torokat, stb. „Gépvásár”,
Brassó, Kut-u. 43. 12203

Pénztárosnő, aki a ro-
mán nyelvet is bírja, mé-
száros-hentes üzletbe fel-
vétetik. Cím 12884 szám
alatt a kiadóban.

Házvezetőnő kereste-
lik, ki a háztartás min-
den ágában jártas, azon-
nali belépésre. Gál Al-
bert, Kapu-u. 68. 12891

ארטה ליבא liba és
zsír kapható. Fekete-u. 8
az emeleten. 21119

Nagy Ferencné okl. szü-
lésznő lakását Sztítás u.
19 alól Hátulsó-u. 5 szám
alá helyezte át. 12889

Nagy üzlethelyiség két
utcára nyíló fronttal ká-
véháznak is alkalmas,
ugyancsak udvarban egy
nagy étterem konyhával
melékkelhelyiségekkel az
emeleten 15 vendég szo-
bával január 1-től bérbe-
adó. Érdeklődni Fekete-u.
2. Metropol étterem.

Veszek minden mennyi-
ségű étő farkast, bagolyt,
sast, keselyűt, hollót, hi-
uzt, menyétet, nyest, vad-
ludat és vadfrutát. Hans
Knall, Cluj, Str. Petru
Maior No. 4. 12637

2 asztalos műhely bér-
beadó. Uj-u. 30. 12692

Keresek megvétele
fajalmát, teavaját és friss
tojást nagyobb tételekben.
Gál Albert Brassó, Kapu-
utca 68. Telefon 315. 12886

Eladó egy 6-os gőz-
cséplő garnitúra, kedvező
fizetési feltétellel és olcsó
ár. Elcserelem kiszebbel
is, teherautóval, malom-
berendezéssel, traktorral,
favágó motorral, széná-
présszel. Ötvenezer lejjel
jó társat fogadok. Kere-
sek egy 900-as magános
cséplőt. Szöcs Bandi, —
Gara Apața, jud. Brașov.
12860

Tanuló lányokat fel-
vesz divatszalon. Jancsó.
Cérna u. 2. 5008

Eladó egy régi, fából
épült ház anyaga Bő-
vebbet Joan Brătuc, Banca
Româneasca, Brassó. 5010

Belvárosban butorozott
szobát keres intelligens
urleány, jobb családnál
esetleg teljes ellátással.
Cimeket 5001 szám alatt
a kiadóhivatalba kér.

Perccentes malomke-
zelő állást keres bármí-
kori belépéssel. 32 éves
nős gyermektelen molnár
elváall bármilyen vam-
malomnak önálló szak-
szerű vezetését. Megke-
reséseket ker. Ösz József
malomkezelő Szilágy-
somlyó, Kalvin-tér 19.
5009

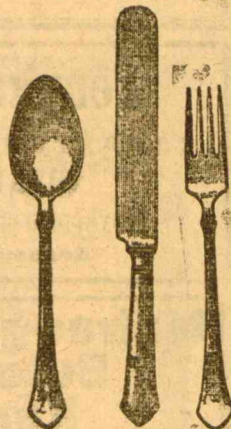
Eladó egy családi ház
nagy udvarral, kerttel, 3
szobával, Cím Forrás-u.
43 szám. 5008

A BERNDORFI alpacca
és **ALPACCA-EZÜST**



EVŐESZKÖZÖK
és asztali készletek a legjobbak.

KAPHATÓ minden
szakmabeli üzletben.



Főraktár: „ALBINA”. Fabrică de
Argintărie-BERNDORF Soc. An.
București, Str. C. A. Rossetti No. 3.

Nagy üzlethelyiség
Kézdivasárhely főterének
legszebb helyén 1925 apr.
24-től kiadó, ugyanott egy
252 hordképességű jó-
karban levő féderes tár-
székér eladó. Érdeklődni
Szóts Kálmánnál, Kézdi-
vásárhely. 5012

Tanuló felvétetik hely-
béli fűszer- és csemege-
kereskedésbe, Cím Coleșa,
Hirschert-utca 3. 5005

(Gheorgheniben) Gyer-
gyószentmiklóson for-
galmas helyen fűszertüzet
liszt, só és dohányáru-
lással, három raktárhe-
lyiséggel együtt betegség
miatt átadó. Esetleg a
ház lakással együtt el-
adó. Cím 5002 sz. alatt
a kiadóhivatalban.

Kanári madarak ki-
zárólag Selfert törzs kül-
földi kereszteszéssel kap-
ható Glória kanári te-
nyészde Tg.-Mureș, Str.
Sf. Gheorghe #0. 12765

Eladó egy magyar ál-
lami 25 lóerős benzín mo-
tor minden üzemre alkal-
mas. (Malom, cséplő stb.)
Cím Teglas Albert, Sep-
simentgyörgy. Állomás
mellett. 12872

Egészséges, fiatal
dajka, bő tejjel azonnali
belepesre ajánkozik. Cím
5007 szám alatt a kiadó-
hivatalban.

Háztelkek a Gyár-uton
eladók. Cím Coleșa, Hir-
scher utca 3. 5004

Szépen író, 8 napig ir-
nivalót keres. Cím 5011
szám alatt a kiadóban.

Karmestert már fönn-
álló fuvózenekar maga-
sabb kiképzésére, négyes
hangra is tanítani tudót
keresünk, 2—3 heti tan-
folyamra. Cimeket távirat-
ilag Gușeni zenekar (jud.
Cluj) címre kérünk 5013

Egy intelligens idősebb
urleány ajánkozik szin-
tén intelligens úri ház-
hoz gyerekek mellé, esat-
leg háztartásban is se-
gedkezne. Ajánlatokat „Jó
bánság 5014” jellegre
a kiadóba kér.

Komoly irodista kisas-
zony felvétetik a Singer
céghez, Tehénpiac 7. Ro-
mán és nemet nyelvben
jártasok előnyben 12897

Egy hálószoba butor
jutányos áron eladó Kö-
zep-utca 42 sz. 5000

2—4 közéiskolát (re-
ált, gimnáziumot) végzett
fiu nyomdász tanulóknak
felvétetik a Brassói La-
pok nyomdájában.

DISTOL
MEGGYOGYITJA A
MÉTELYES
JUHOKAT
és **MARHÁKAT**

Kapható minden gyógy-
szerárban. Főlerakat:
Gergely Ferenc utóda
Cluj, Piața Unirei 21

Ujonnan épült gyártelep
melléképületekkel és vasúti
iparvágánnyal bérbeadó vagy
eladó kedvező fizetési tel-
telek mellett.

Sürgősen eladó:

2 Bulér kazán, 1 stabil gőz-
gép 400 lóerő, 1 stabil gőz-
gép 100 lóerő, 1 félstabil gőz-
gép 50 lóerő, egy félstabil
gőzgöd 12 lóerő 1 36 collos
gatter, 1 30 collos gatter, 1
24 collos gatter, 1 14 collos
gatter, 2 Generátor villany-
gép 100 és 80 Kw., 2 gyalu-
gép nütiedér.

Mind üzemképes ál-
lapotban vannak.

Tudakozóim:

GROSS LAJOS Brassó,
Weisz Mihály-u. 15.
11183

Nyomatott a „Brassói Lapok” nyomdávalatának körforgógépé: Brassóban